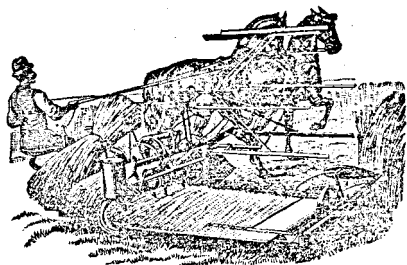

ERDÉLYI GAZDA

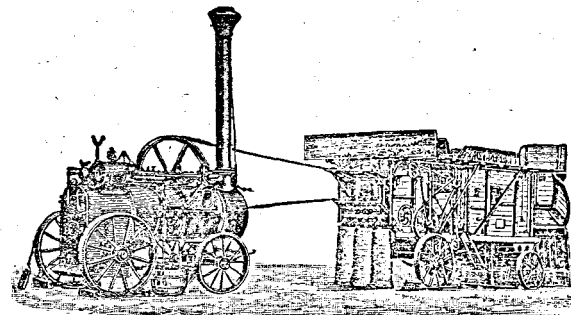

AZ

„ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET“

VÉDNŐKSÉGE ÉS FELÜGYELETE ALATT ÁLLÓ

ERDÉLYRÉSZI

Telefon sz. 468.

MEZŐGAZDASÁGI ÉS HÁZTARTÁSI

Telefon sz. 468.

ÁLLANDÓ GÉP- ÉS ESZKÖZ-KIÁLLITÁS

Kolozsvártt,

a sétatéri állatkiállítási területen a következő gyárak és iparosok kiállítását mutatja be:

M. kir. Államvasutak gépgyára, Budapest, cséplőkészlet, arató-gépek, ekék stb.

Fehér Miklós, Budapest, tejfőlöző gépek.

Kühne E., Moson, többféle gazdasági gépek.

„Nicholson“-gyár, Bpest, cséplőkészlet és más gazdasági gépek.

„Mc Cormick“-aratógépgyár, Bpest, arató- és kaszáló-gépek.

Clayton és Shuttleworth, Bpest, kisebb gazdasági gépek.

Bächer és Melichár, Bpest, kisebb gazdasági gépek.

Első Prosznici gépgyár, Bpest, motoros cséplő és gazdasági gépek.

Beck és Gergely, Bpest, cséplőkészlet és más motorok.

Szilágyi és Diszkant, Miskolc, „Viktoria“ terményrosta, borsajtók.

Simonffy István, Kolozsvár, ekék, boronák stb.

Kalmár Zs. utóda, H.-M.-Vásárhely, „Kalmár“ rosták.

Bóni gyártelep r.-t., Nyirbátor, Bóni eketaliga ujdonság.

Lacza és Fekete, Ujkigyós, új szab. cséplő-dobrendszer.

Kunz Antal, Morvaország, Fehérteplom, szélmotoros szivattyúk stb.

Fairbanks Mérleggyár, Bpest, marha- és zsák-mérlegek.

Orenstein és Koppel, Bpest, mezei és ipar-vasutak.

Alfa Separator r.-t., Bpest, teljes tejgazdasági felszerelések.

Schotolla Ernő, Bpest, borgazdasági és pince felszerelések.

Fehér Ferenc, Bpest, 6 lövetű viharagyuk.

Farkas és Faragó, Bpest, viharagyuk.

Emmerling Adolf, Bpest, viharagyuk.

Király Lajos, Bpest, szőlőpermetezők, kézi vetőgép.

Grünfeld Jakab, H.-M.-Vásárhely, szőlőpermetezők.

Grün Lipót, Aszód, szőlőpermetezők, kézi vetőgépek.

Majoros Antal, Győr, szőlőpermetező anyag „Unicum“ stb.

Zalathnai kénkovandó ipar r. t. Budapest, műtrágyák stb.

„Hungária“ műtrágyagyár. r.-t., Bpest, műtrágyák, rézgálic stb.

Kramer J., Egeres, gypsz-trágya.

Faragó Béla, Zala-Egerszeg, csirázató készülékek.

Salzmann és Társa, Szeged, ponyvák, zsákok.

Niemetz W. F. műkertészete Temesvár, diszfák.

Láng és Lovass, Bpest, olaj és zsiradékok.

Gruber Leo és Társa, Bpest, kötél-árak.

Magyar Ruggyantagyár, Bpest, ruggyanta (gummi) hajtószijak.

Sukorói Kóbánya, K.-Nyék., malomkövek.

Ulrich B. J., Budapest, tőzeg árnyékszék.

Léber Gyula, Kolozsvár, sodronyfonat kerítések stb.

Keresztényfalvi Agyagipar r.-t. agyagárak, vályuk, lemezek stb.

Fluidgyár, Pöstyén, állatgyógyszer-rheuma-fluidok stb.

Demjén Ágoston, Kolozsvár, lakatossági különlegességek.

M. kir. Orsz. fegyint., Szamosujvár, lópokróczok, gazd. kefék stb.

Vakok Orsz. Intézete, Bpest, mindenféle gazdasági, háztartási kefék.

Klaszovitt György, Kolozsvár, hámok, bőröndös árak.

Apatini Kosárfonók Szövetkezete, kerti butorok és kosarak.

Timár László, Bucsa, kerti butorok és kosarak.

Moldován Miklós, Kolozsvár, minta kertészete. (576.)

Singer varrógépgyár Bpest, zsákfoltozógép.

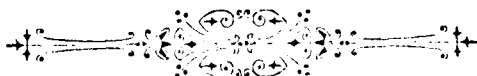
Auróra Műintézet, Pécs, műiparú cikkek.

Bécsy József, kocsigyártó, M.-Vásárhely, kocsik.

A KIÁLLITÁSI IRODA A GAZDAKÖZÖNSÉG IRÁSBELI MEGRENDELÉSEIT A KIÁLLÍTÓ CÉGHEZ JUTTATJA!

Az „E. G. E.“ tagjai és az „Erdélyi Gazda“ előfizetői az árakból nagyobb engedményben részesülnek.

Telefon sz. 468.

Telefon sz. 468.

Gyümölcs és szőlő bor készítő gépek.

Gyümölcs és szőlő sajtók,

foltyonosan ható kettős emeltyű szerkezettel és nyomerő szabályzóval.
A munka képesség 20%-al nagyobb mint bármely más sajtónál.

Hydraulikus sajtók.

Szőlő és gyümölcs zúzó

és bogyó morzsolók.

TELJESEN FELSZERELT SZÜRETELŐ készülékek.

Szőlő és gyümölcs őrlők, Aszaló készülékek gyümölcs és főzelék aszalásra, gyümölcs vágó és hámozó gépek, legújabb szerkezetű szabad önműködő »Syphonia« gyümölcs és szőlővessző permetezők, gyártanak és szállítanak jótállás mellett a legjobb kivitelben

Mayfarth Ph. és Társa

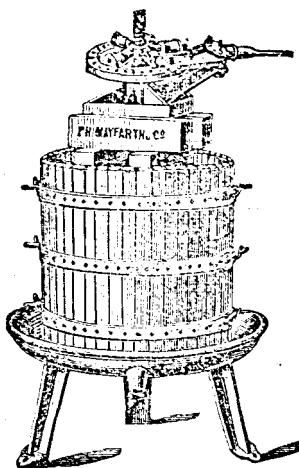
cs. kir. kizár. szabad. gazdasági gépgyárak, vasöntőde és gőzhámor.

BÉCS, II. Taborstrasse 71.

Kitüntetve 450 arany, ezüst és bronz éremmel.

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Képviselek és viszontárusítók felvételnek.

Cimbalom (637.)

Pedálos. Barna vagy feketében, kitűnő erős, csengő hanggal, erős szerkezettel, 3 évi jótállással. Bolti ár 150 frt, nálam 75 frtért kapható a készítői telepen:

BUDAPEST, Nefejeits-utca 43. sz.
Jegesi Géza,
műköleves cimbalom-készítő.

Arjegyzéket bérmentve küldök.

BÓNI GYÁRTELEP

és mezőgazdasági részvénytársaság

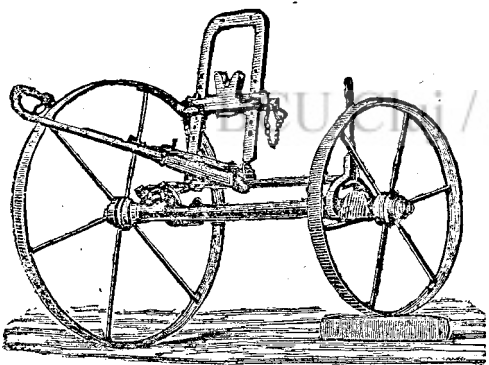
ezelőtt Mandel Eduárd és társai

Nyirbátorban

ajánlja előnyösen ismert, szabadalmazott

kéttengelyű „Bóni“ eke taligáit.

Megrendelhetők: Nyirbátorban fenti cégnél, Budapesten KANN és HELLER cégnél, valamint a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél.“

Más rendszerű eke taligák jutányos áron átalakíthatók.

Más rendszerű eke taligák jutányos áron átalakíthatók.

Gróf Zselenski Róbert salánki uradalma.

A salánki uradalom nyir-vasvári gazdasága részére Önök által szállított 14 db szab. állítható „Bóni“ eke taliga rendkívüli egyszerűsége, tartós szerkezete és pillanat alatt eszközölhető állíthatósága folytán kitűnően bevált.

Sziveskedjenek encsencsi gazdaságunk részére is további 18 db állítható „Bóni“ taligát kiszolgáltatni.

Encsencs, 1900. febr. 8.

Kiváló tisztelettel Nagy József urad. intéző.

Gróf Károlyi Tibor uradalma.

Miután szab. kéttengelyű „Bóni“ eke taligájuk célszerű szerkezetéről és tartóságáról hosszabb használat után meggyőződtem, kérem az uradalmi gazdaságok által a napokban beküldendő 50 db. Back-féle eke taligát a legrovidebb idő alatt szab. „Bóni“ eke taligává átalakíttatni.

Nyirbátor, 1900. jan. 24-én.

Tisztelettel

(648.) Mikolay Lajos, urad. tisztartó.

Eladó

egy 5 lóerejű petrol. ill. benzin-motor, dresdeni Möriz Hille-féle gyártmány;

egy 2½ lóerejű gőzeséplőgép 720 mm.-res verőléczes dobbal;

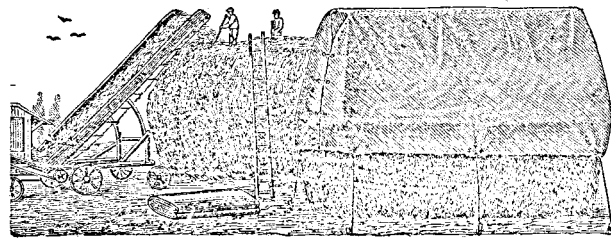
egy 610 mm. lóherafejtőgép;

egy 24 “ egyjáratu őrlőmalom, francia kövekkel és köemelő daruval.

A gépek teljesen fel vannak szerelve és alig voltak használva.

Értekezhetni **Cziffra Mihály** tulajdonosnál, **Gyergyó-Szent-Miklóson.** (679.)

VIZMENTES PONYVÁK KAZAL, MOZDONY és CSEPLŐGÉPEKRE.

Elpusztíthatlan — minőségben
REPCZEPONYVÁK,
Viliorla-vászon ponyvák,
KOCSIPONYVÁK.

Alapított 1830. — Cs. kir. szab. vízmentes szövetyár. 46 kitüntetés.

ELSINGER M. J. és FIAI
BUDAPEST, V. ker., Thonet-udvar.

Vízmentes Ponyvák (634.)

elismert kitűnő minőség — □ metr. 1 K. 70 fillér és följebb

Zsákok

Tarpaulin-varrással és varrás nélkül 70 fillér és följebb. Rovatás- Sátrak, esőköpenyek, öltönyök. Kender- kendertömő, tűzi és itató-vedrek.

Árjegyzék és minták ingyen és bérmentve. — Leggyorsabb kiszolgálás. Minden város jobb üzleteiben a mi gyártmányainkat tartják és sziveskedjék háttározottan Elsinger gyártmányt kérni.

Koiozsvártól egy és félóránira fekvő

Ajton községben

egy 700—800 hold tagosított

BIRTOK

ez év szeptember hó 29-én, 6 évre

haszonbérbe kiadó.

Értekezni lehet Br. Gyórsiné sz. **Katona Margit** urnónél Kolozsvárt Deák-Ferencz-utca 14. szám alatt.

(674.)

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 KOR.,
1/4 ÉVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, DEÁK FERENC-U. 11 SZ.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

Kérjük az előfizetések megújítását.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:	
Gyapjuvásár. <i>Móza Attila</i>	377
A hallei mezőgazdasági kiállítás tanulságai. IV. <i>Eber Ernő</i>	378
Jegyzetek a komlótermesztés köréből. <i>Csérer Lajos</i>	380
Kisebb szakközlemények.	380
Egyleti élet.	
Meghívó.	381
Vegyes közlemények	381
Üzlet, forgalom :	383
Hirdetések	

Gyapjuvásár.

Tudjuk azt, hogy minden téren igyekeznek az emberek olcsóbbnál-olcsóbb használati cikkeket állítani elő, hogy lehetőleg azok előállítására névleg kevésbé kerüljön. Hogy aztán meddig tart az egyik és meddig a másik, azt a vevő, a használó zsebébe tudja megítélni. Látjuk azt, hogy minden eredeti terményt igyekeznek surrogátumokkal pótolni. Így van ez pl. a zsák-, ponyvaszövésnél, a hol a kendert a jutta pótolja, gyárilag készített kenderzsákot és ponyvát már talán nem is lehet kapni; — így vagyunk a gyapjuval is, tiszta gyapju szövetet, habár nagy pénzért is ritkán lehet venni, de igen e helyett gyenge, kevés ideig tartó pamut szövetet.

Hogy miért vannak így a dolgok, azt megfejtteni nem akarom most, de azt merem állítani, hogy a juttát nem azért hozzák annyira a forgalomba, mintha nem lehetne elég kendert termelni és a pamutot sem azért használják, mert nem lehet elég gyapjut előállítani, hanem azért, mert a jutta és a pamut akkora helyet foglalt el a szövészet terén, hogy a jó és erős kender- és gyapjuprodukciónak egészen hátra szorította; a mi könnyen megérthető abból, hogy azok előállításának költsége kevesebb, a belőlük készített holmik olcsóbbak.

A gyapju olcsóságát, annak okát fejtsek meg azok, akik jobban értenek a dologhoz, én annyit konstatalok és azt hiszem ezt minden gazda helyben hagyja, hogy a gyapju nagyon olcsó és hogy ez nincsen így jól.

Gyermek koromból — a 60-as évekből — emlékszem, hogy a régi mázsa (56 kg. akkor 100 font) a háztól véve át, elment 30—40 frton, nem kellett akkor vásárra vinni a gyapjut, jöttek a máramarosi zsidók nagy szekerekkel a termelőhöz, vették, jól megfizették és vitték a gyapjut. 10 éven innen egyszer adtam el a kolozsvári piacon 52 frton métermázsáját — 100 kiló — a gyapjunak, akkor, a mikor az állam a fegyházak szükségletét nem vállalat útján, hanem házilag vásárolta. Azon innen tudok 44 frtos eladást, 1899. évben volt 36 frttól 40-ig, 1900-ban 30-tól 40-ig és 1901-ben 25—36 frtig a gyapjunak métermázsája. Én két gyapjuvásárt ösmerek, a kolozsvárit és a tordait — ezekről beszélek, de azt hiszem, hogy a többi erdélyi vásár is ilyenforma és beszélek az erdélyi gyapjuról, a mint nevezik azt racka vagy curkán gyapjunak.

A fennebbi számokból láthatjuk azt, hogy a gyapju ára mind lefelé megy. Okát ennek sokféleképp magyarázzák, én csak egy okot nevezek meg, azt t. i., a mit a szamosújvári kereskedők mondanak. Ugyanis ez évben Tordára vittem a gyapjumat és ott adtam el méter-

mázsáját 30 frton: mondhatom, hogy talán csak én voltam az a szerencsés ember, a ki ezt a horribilis árt kaptam, mert nem tekintve a kis gazdákat — szegények! — a piacon jelenlétem alatt ezt az árt nem kapta meg senki. Fizettek ugyan még 30 frtot, de 2% levonással. Tőlem nem vontak le semmit, mert a vevő állítása szerint az idén a szürke gyapju keresett és így drágább, mint a fehér, nekem pedig 2/3 volt szürke és 1/3 fehér. Igaz-e, nem-e a kereskedők indokolása, nem állok jól ezen állításért, annál is inkább, mert más években a vevők többre becsülték a fehér gyapjut, nem is foglalkozom továbbé kérdéssel, hanem rátérek arra a kérdésre, hogy miért olcsóbb az idén a gyapju, mint például tavaly?

Tőlem a szamosújvári örmény kereskedők vették meg a gyapjut és azon méltatlan-kodásomra, hogy így nem érdemes juhot tartani, így a gazda nem élhet meg, azon feleletet adták, hogy nekem tökéletesen igazam van, de ők nem tehetnek róla, ők aszerint veszik a piacon a gyapjut, a mint eltudják adni azt előre az állami fegyházaknak. Ott pedig nincsen okoskodás, a fegyházak megteszik a feltételeket, a ki akarja elfogadja, a ki nem, félre áll. A kereskedőnek élnie keli, kereskednie kell, mert ez a foglalkozása, bele megy tehát az olcsó ajánlatba és aztán le kell, hogy verje az árakat, mert másképp nem tud kijönni. Hatást nem gyakorolhatnak egy általában a fegyházakra, azok ajánlataira befolyással a legkevésbé sem lehetnek, mert — azt mondják ők, — hogy a fegyházak a legkisebb mozgolódásra, a mi ellenük irányulna, azzal felelnek: van gyapju elég Romániában, csak egy levél kell és hoznak onnan eleget. Aztán az erdélyiek lássák mit csinálnak a gyapjujokkal? Tehát a kereskedők azzal takaróznak, hogy az állami fegyházak nyomják őket az alacsony árakkal. Ők aztán kénytelenek nyomni a termelőt. Igaz-e ez az állítás, avagy csak kereskedői fogás — én azt megmondani, megállapítani nem tudom. Az tény, hogy a gyapju olcsó.

De tegyük föl, hogy a kereskedők állítása igaz, ez esetben az állam sanyargatja a gazdákat, mesterségesen okozva azok romlását, pedig egy jogállamnak nem ez, hanem az a feladata, hogy a polgároknak szellemi és anyagi előhaladását előmozdítsa.

És tegyük fel azt, hogy a kereskedők állítása nem igaz és így ők az állam nevével takarózkodva és felhasználva a kereskedelmi viszonyokat és a gazdák járatlanságát a kereskedelemben, félrevezetnek minket, akkor és olcsón véve meg tőlünk a gyapjut, nekünk kárt és maguknak jogtalan hasznot csinálnak. Legyen így vagy úgy, a gazdáknak nem jól megy a

MAUTHNER ÖDÖN

csász. és kir. udvari magkereskedése

BUDAPESTEN,

VII., Rottenbiller-utca 33. szám,

VI., Andrassy-ut 23. sz.

VESZ:

homok (szöszös) bükköny (Vicia Villosa)

minden mennyiségben.

Ajánl:

biborherét, muharmagot, pokánkát,

mustármagot, tengerifélékből:

alcsuthit, székelyt, Pignolettot,

Cinquantinot, továbbá

takarmányrépamagot,

mint: oberndorfít, eckendorfit, olaj-

bogyóalakut, valamint raffiahancsot és

rézgáliczot legelsőrendű minőségben, a

legjutányosabban. (28.)

60 koronára nagyobb mennyiség vételnél

62 „ „ kisebb „ „

s z á l l i t o t t u k l e

a vegytiszta aussigi és „Hungária“ rézgálicznak az árát

100 kgrként, budapesti raktárunkban.

(532.)

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, Budapest, V. Alkotmány-u. 31.

dolguk, ezen valamit segíteni kell vagy bár mindent megtenni, a mi a segítségre vezet.

Az a kérdés most már, ki van hivatva arra, hogy a gazdák állapotán a gyapju lehető legjobb értékesítésével segítsen?

Felfogásom szerint első sorban a gazdák maguk tehetnének magukért valamit. Hogy mit, elmondom: a juhtartó gazdák, a kik a kolozsvári és a tordai, no meg a bonchidai vásáron szokták eladni a gyapjukat, tudják azt, hogy három compánia van, a mely gyapjut vásárol, u. m. a szamosújvári örmény kereskedők, a — talán beszercevidéki — zsidó kereskedők és a szatmármegyei gubások, — ezzel a három vevővel áll szemben a gyapju eladó gazdák összesége. A vevők kevesen lévén, könnyű dolog nekik céljukhoz mérten, indokolva vagy indokolatlanul megállapítani az ármáximomot, a gazdák pedig ezzel szemben tehetetlenek, mert egyetértésre nem tudnak jönni. Az egyik azt mondja: 2—3—4 mázsa gyapjum van, oda adom a hogy lehet, mintsem városon üljek más napig, a kapható különbséget úgy is elköltöm magamra, cselédemre, marhámra. A másik azt mondja: dolgom van, haza kell mennem, nem ülhetek városon stb. legyen ez vagy az ok. A miért aztán a gazdák között nem lehet egyetértés — hiszen ez az átok veri a magyart — s végeredményül a vevők győznek és a gazdák vesztenek. Tehát a gazdák tehetnének magukért első sorban annyit, hogy összetartsanak. De fájdalom, nem tartanak össze és így nem is nyernek semmit.

Másod sorban a gazdák érdekében tehetne valamit az Erdélyi Gazdasági Egylet, mint természeténél fogva arra hivatott testület. Nem akarok elibe vágni a dolognak és ezért nem is adok kész tervet az egyletnek, csupán megpenditem az eszmét és arra kérem — úgy hiszem mondhatom nemcsak a magam nevében, de az összes gazdák nevében — hogy foglalkozzék ez az érdemes egylet a gyapjuértékesítés kérdésével, tartsa azt evidenciában, mert hiszen a kérdés épen most, erre az évre már úgy sem aktuális, minthogy már ez évben úgy a hogy, eladtuk a gyapjut. De a jövő gyapjuvásárra, amit Kolozsvárott június 9—10-én. Tordán június 21—22-én és Bonchidán június 29—30-án tartanak, gondoljon ki és léptessen életbe valamely mentő, hasznosító intézkedést.

Én csupán egy konkrét adatot ajánlok az Erd. Gazd. Egyletnek és kérem, hogy ezt valósítsa meg Kolozsvárott.

A rossz árviszonyok mellett még az a nyomorúság is éri a gazdát, hogy a gyapjuvevők saját mérlegükkel mérik a gyapjut és vannak lelkiismeretlen vevők — nem mondom, hogy mind — a kik összeférhetőnek tartják magukkal azt, hogy hamisan mérjenek.

A magam esetéből tudom, hogy máthól-holnapig 15—20% károm volt a mérés következtében. A most, június 9-én lefolyt vásáron egy birtokosnak több, mint 2, — kettő méter-mázsa gyapjuját mérte el egy vevő. Ezt persze helyre hozni nem lehet, mert az ember csak a mázsálás végén jön rá, a hiányra, a mikor már a gyapjuja rá van hányva a többire. Veszekedés van ilyenkor, de segítség nincs.

Kérem az, hadd oda az Erd. Gazd. Egylet, hogy Kolozsvár városa állítson ki a piacra 3—4 tizedes mérleget, állítson melléje

egy megbizottat, a ki részrehajlás nélkül mérje úgy az X., mint az Y. gyapjuját, a mázsálásért szedjen díjat — minden 100 kiló után 10 fillért, vezessen jegyzéket a megmázsált gyapjuról, így meg van védve az eladó érdeke bár a mázsálás tekintetéből.

A hivatalos mázsálás eszméjét nem én találtam fel, gyakorlatban látható az sok helyen pl. Tordán,* a lehető legszebb eredménnyel. Az idén Tordán adtam el a gyapjumat és az otthoni, induláskori mázsálás között és a tordai, piaci mázsálás között 630 kilónál volt egy kiló különbség. Oly elenyésző csekélység ez, hogy szóra sem érdemes. Csak annyit mondok még e tárgyhoz, hogy Torda városa megengedte a szamosújvári örmény kereskedőknek azt, hogy tizedes mérleget — a városét — a raktárjuk előtt állítsanak fel, természetesen a városi megőzött felügyelete alatt — a mi az eladónak nagyon célszerű volt, mert nem kellett a gyapjut egyszer a mázsálásért lerakni azután megint felrakni és a raktárba vinni, hanem egyszerre tülesett a mázsálásán, elrakáson is.

Harmad és utolsó, vagy talán épen első sorban segíthetne a gazdák nyomorúságán a magyar állam. Tudjuk, hogy Budapesten, Miskolcon vannak országos, világhírű gyapjuvásárok. Ugynevezett aukciók; kérem, vajon nem lehetne-e Kolozsvárott is ilyen gyapjuvásárt csinálni? Én nem tartom lehetetlennek ez eszme kivételét, mert igaz, hogy nekünk durva, paraszt gyapjunk van, ennek megvásárolására nem jönne külföldi vevő, de az a vevő, a ki ma a közvetítők útján véteti meg a gyapjut a termelőktől — eljönne és megvenné a szükségletét itt. Nézetem szerint nyerne ő is, nyerne a termelő is, ha közvetlenül érintkeznének. Egy ilyen vásár létesítése állami feladat.

Segíthetne az állam az által is, hogy a a fegyházait ne használja fel ijesztőül a gazdákkal szemben, hogy ha nem adják olcsón a gyapjut hát hozat Romániából, hiszen kiből áll az állam? Bizony ha az állam adóalapja meggyengül, akkor nem tudom kinek hozatja a romániai gyapjut!

Meg vagyok győződve róla, hogy az Erd. Gazd. Egylet gondolkozni fog a kolozsvári gyapju-aukcióról, meg fogja hányni-vetni az eszmét és ha csak bármily kis hasznót is lát benne a gazdák javára — igyekezni fog azt meg is valósítani.

Mózsa Attila.

A hallei mezőgazdasági kiállítás tanulságai.

Irta: Éber Ernő.

IV.

Mezőgazdasági termények és a mezőgazdasági termelés segédeszközei képezték a hallei kiállítás második főcsoportját. A Deutsche Landwirtschafts-Gesellschaft évről-évre rendezett vándorkiállításain mind nagyobb és nagyobb szerep jut ennek a csoportnak. Kezdetben az állatkiállításoknak csak egy függeléke volt, melyet éppen csak az állatkiállítás publikuma nézett meg. Ma önálló gazdag kiállítás ez is, tudományos és praktikus célokat szolgálva. Kétségtelenül, nálunk is megkísérlették

* Még Berlinben is. Egyébként az E. G. E. többször kérelmezte ezt a kolozsvári tanácstól. Szerk.

az állatkiállításokat termény- és gépkiallításokkal összekötni. Így a szegedi I. mezőgazdasági országos kiállításon, a kolozsvári XIII. tenyészállatkiállításon és a legutóbbi temesvári kiállításon is volt külön termény- és gép-csoport. Méreteit tekintve csak a szegedi kiállítás hasonlítható össze a halleival. Tudományos és praktikus becsét tekintve még itt sem vonhatók kedvező következtetések ebből az összehasonlításból. A szegedi kiállításon a termények és magtenyésztés, a kísérletügyi intézmények, a talajjavítási és vízmunkálatok kiállításai csaknem kizárólag az állami intézményektől kerültek ki, a gyűjteményes kiállítások csaknem kizárólag nagybirtokosaink termelését mutatták be: láthattuk tehát azt, hogy az állam nálunk az egyedüli, mely tudományos kísérletekkel foglalkozik és nem láthattuk azt, hogy mezőgazdasági népességünk zöme, a kisbirtokosság hogyan áll a mezőgazdasági kultúra terén. A hallei kiállításon ellenkezőleg: az állam nem mutatott be szinte semmit a kiállításon, a nagybirtokosság keveset, ellenben a társadalmi intézmények, egyesületek, szövetkezetek, társaságok mutatták be működésüket és azokat az eredményeket, melyeket az őket alkotó kisbirtokosok elértek. Éppen ezért, talán csak a felületes szemlélő ítélhette a hallei kiállításnak ezen csoportját szegénynek, holott kétségen kívül rendkívül becses anyagot szolgáltatott annak tanulmányozására, hogy a német gazdák összessége mit képes produkálni.

A II. csoport kiállítását a katalógus 1743 szám alatt regisztrálja és a következő osztályokba sorozza: a) *mezőgazdasági termények* és pedig: 1. magvak és növények 98 tételben fedett csarnokban; 2. gabona- és répástermények, sörárpa, búza és burgonya fedett csarnokban és a szabadban 150 tételben. 3. kereskedelmi növények, komló és len 14 tételben; 4. takarmánynövények és zöldtakarmány nem volt kiállítva; 5. lóp- és tőzegkultúra 8 tételben; 6. gyümölcs- és bortermelés 39 tételben; 7. tejtermelési termékek a vajcsarnokban 664 tételben, a sajtcarnokban 76 tétel alatt; 8. melléktermények 2 tételben; 9. méhgazdaság 134 tételben; 10. a bel- és külföldi szállításra alkalmas tartós árúk, mint tej, vaj, sajt, gyümölcs- és húskonzervek 235 tételben; 11. trágya, zöldtrágyanövények élő és szárított állapotban. b) *mezőgazdasági segédeszközök* és pedig: 1. műtrágya, mész, márga; 2. kereskedelmi takarmányszerek; 3. mezőgazdasági üzem különféle segédeszközei. c) *tudományos kiállítások* és pedig: 1. az egyesületi, szövetkezeti, biztosítási ágak; 2. kísérletügyi; 3. tanszerek.

Ez a rengeteg mennyiségű anyag a kiállításon valóban ügyesen és szemléltetően volt csoportosítva. Csaknem minden kiállított tárgyról prospektusok és táblázatok, maguk a tulajdonosok, vagy alkalmazottaik adtak fölvilágosítást és magyarázatot.

A magvak, gabona és kapások csoportjában *Cimbal Ottó* birtokos szép gyűjteménye tűnt föl 9 fajta búzával és 29 fajta burgonyával. A búzafajták közül legtöbb a *squarehead* fajta, melyet Németországban edzetsége, nagy hozama, a rozsa iránt való ellenállósága és legjobb sütete miatt nagyon szeretik. Persze a mi búzafajtánk szépségével és jóságával egyik német fajta sem állja ki a versenyt, dacára annak, hogy magkiválasztással, keresz-

A M. KIR. POSTA ÉS TÁVIRDA SZÁLLÍTÓJA.

TELEFON SZ. 412.

Bernáth Ede Sándor

Kerékpár, Varrógép Raktár és Mechanikai műhelye

Kolozsvár.

Az összes világhírű bel- és külföldi kerékpárok és varrógépek, azok felszerelése és egyes részének állandó nagy raktára és javító műhelye. Áruiért 5 évig felelek. (529.)

Nagy raktár szőnyeg-, paplan-, pokróc- és matrácokban! — Valódi Linoleum- és cocos szőnyeg.

SÁRGA KRISTÓF

(530.)

Alapítatott: 1873.

fehernemű és vászonraktára,

Alapítatott: 1873.

Kolozsvárt, Deák Ferencz-uteza (Belközép) 3. szám.

Dus választék minden kivitelű divatos férfi- és női ingek-, alsó-nadrágok, gallérok-, kézelők-, nyakkendők- és harisnyákban. Valódi francia fehér- és színes lenbátiszt zsebkendők.

Különlegességek: színes á-jour

kávés-terítők- és asztalterítők-, goblin ág- és asztalterítők-, csipke-, gyapju- és chenil-függönyök-, pamlag-szőnyegekből.

Újonzulotték részére gar-nitúrák, paplanok, matrácok- és kocsi-takarók.

Nagy választék butorszövetek és szőnyegekből. Elvállal kiházasítási vagy magán szükségére kívánt mindenféle feherneműek pontos elkészítését, kintinó szabás és jó összeállításra legnagyobb figyelem fordítatik.

Valódi késmárki lendamaszt asztalnemű 25% gyári áron alól kapható.

Bagosy és Társa pitömester.

építési irodája

Kolozsvárt, Jókai-u. 7.

szám alatt.

Elvállalnak minden e szakmába vágó munkálatok, valamint tervezetek, költségvetések és becslések elkészítését.

(531.)

tezéssel és importtal igyekeznek jó fajtát előállítani. Nemcsak a kiállításon látható süteményminták, hanem a német pékek süteménye egyáltalában azt bizonyítják, hogy a sok fajta közül még egy sem képes jó süteménylisztet adni. A kiállított búzafajták között a tavaszi búza is nagyban szerepelt. A németek be vannak rendezkedve arra, hogy tavaszi búzát termeljenek akkor, ha az őszi kifagyott. Az idén is a szász tartomány őszi búzavetésének 80%-át tönkretette a fagy, s ennek legnagyobb részét tavaszi búzával pótolták.

A Deutsche Landwirtschafts-Gesellschaft 600 M. díjat adott ki a magkiállítóknak sör-árpáért és búzáért. A tavaszi árpáért győzői és első díjat Dr. *Websky* kapott *Goldthorpe* árpáért. Nemcsak a szemek színe, hanem alakja is a legjobb minőségre enged közetkeztetni s a bírálóbizottság valóban szép terménynek adta a győzői díjat. Bizonyos, hogy csak a legnagyobb gonddal végzett termelés és aratás képes ilyet előállítani. Legtöbb első díjat kapta a tavaszi *Chevalier* árpa, melynek szintén nagyon szép mintáit lehetett látni. Különösen a szász tartomány tünt ki ebben. Őszi árpánál *Bestehorn óriás-árpája* nyerte el az első díjat, búzánál a *squarehead*. Ebben a csoportban volt a „Bund der Landwirte“, a hatalmas német gazdaszövetség kiállítása különféle magvakból, burgonyából, répából; itt voltak kiállítva a raktárja által a gazdáknak szállított műtrágyák, takarmányszerek (földimogyoró, palmaolaj-, repce-, kókusz-, lenmagolajpogácsák, gyapotmag-, lenmag-, rizstáplisztek, stb.) mintái, gazdasági számviteli könyvei és nyomtatványai.

Természetes, hogy a fejlett német repa-és burgonyatermesztés mellett ezeknek a káposztáknak szép gumói voltak a kiállításon láthatók. Különösen szép példány burgonyagumók voltak *Herold* osterhauseni magtenyésztő kerek, nagy, lapos szemű, könnyebb talajra való *Prof. dr. Märcker* keményítődús burgonyája; a *Fürst Bismarck*, keményítődús, nagyhozamú fajta, azután a *Mansfeld gyöngye*, sárga húsú korai és az olcsó, nálunk is kedvelt *magnum bonum*.

Kereskedelmi növényekből legtöbb spárga volt kiállítva, a mit Németországban a házikertekben és a mezőgazdasági üzemből is nagyon sokat termelnek.

A gyümölcs- és borkiállításban megösmérkedhetünk azzal a nálunk olyan nehezen terjedő gyümölcsértékesítési formával, a gyümölcsborral. A németek sört isznak, vagy bort. De azt a megnevezhetetlen keveréket, a mit mi sokszor iszunk bor elnevezés alatt, azt a német nem veszi be. Miután a klíma a szőlőtermesztésnek nem kedvez, készítenek és isznak gyümölcsbort. A legkülönbözőbb, valóban izletes és szép színű almaborok és almapezsgők, ribizke-, málna-, egresborok voltak kiállítva. Valóban kívánatos lenne, hogy nálunk is elterjedjen a gyümölcsbornak a fogyasztása, a mi különösen a szegényebb néposztályoknak lenne valóságos áldás, a kik a drágább bort nem tudják inni, a sört nem szeretik és kényeszerűségekből is pálinkára adják magukat. Erdélyben, a hol annyi jó alma terem, ez valóban jó jövedelmet adhatna sok gazdának. Az almaborok ára Németországban 30—50 márka hektoliterenként, a többi gyümölcsbor drágább. A szőlőborok és pezsgők kiállítása tulajdonképpen a kóstolókban volt és különösen a Rajna-és Mosel menti borokból állt.

Németország szarvasmarhatenyésztéséhez és tejtermeléséhez méltó volt a tejgazdasági kiállítás, melynek egyik része a vajcsarnokban, másik része a sajtsarnokban volt. A vajcsarnokban beállított asztalok segítségével lehetséges volt a látogatóknak a vajat állandóan behűtött állapotban bemutatni. Az asztalok közepén fölül egy hosszúkás, ládaszerű tartány van a jég fölvetelére és mindkét oldalon lépcsőzetes asztaldeszákra vannak a D. L. G. által ingyen rendelkezésre bocsájtott 2 kg.-os üvegek, a melyeket a föloldott jég vize úgy hűt, hogy csöppenként hull az asztalra, melynek egész felületét a rajta levő 80—90 üveggel állandóan 8—9° hőmérséken tartja. A 664 kiállított vajmintából közel 600 a különféle tejszövetkezetektől — Molkeri-Genossenschaft — került ki. Sem a nagybirtokosok, sem a kisebb, önállóan kiállító birtokosok nem bírtak, nem is próbálták versenyezni ezekkel a szövetkezetekkel, melyek a tejet ilyen tökéletes mértékben használják föl és dolgozzák föl. Nagyon érdekes volt ezen a kiállításon az, hogy minden vajmintánál ki volt tüntetve az is, hogy hogyan takarmányozták a teheneket, hogyan készítették el a vajat és hogyan értékesítik azt. Mikor leszünk miennyire ezen a téren! Legtöbb volt a szózott savanyu tejfölből készített vaj 333, azután szózatlan savanyu tejfölből 197; tejszínből készült szózatlan 75, szózott 53. Tudnivaló, hogy a német fogyasztás legnagyobb részben szózott vajat igényel.

A sajtsarnokban 79 sajtminta volt kiállítva s a német sajtokat mutatta be. Domuáltak a Romatur, a Camembert, meg a holsteini sajtok. Itt is adva volt a tehenek takarmánya, a sajt készítés módja és az értékesítés módja, a mit a sajtok megbírálásánál tanulságosan lehet fölhasználni. Lehet mondanivaló, hogy kizárólag tejszövetkezetek állítottak ki itt is.

A sajt- és vajcsarnok között volt a kóstoló csarnok, a hol kiszolgáló lányok tejet, vajat és sajtot árultak a beözönlő látogatóknak.

Igen érdekes volt a különféle konzervek kiállítása. A tengerentúli szállításra kiállított vajbemutatása ugyan nem volt valami eredményes, mert az első díj nem volt kiadható, de annál szebb volt a gyümölcs- és főzelékkonzervek csoportja, amit bizony jó lett volna, ha hazai szakértőink is tanulmány tárgyává tettek volna. A marha- és disznóhús fölhasználtságának sokoldalú példáit lehetett itt látni sonkán, kolbászokon, füstölt húson kívül, ilyenekben is, mint: befőzött lencse disznófüllekolbászleves májas és véreshurkával, marha, gulyás, Széchény-gulyás (?), („sertéshúsból készített gulyás káposztával készítve“ tehát székelygulyás), mind dobozokban, hosszabb szállításra elkészítve.

A gazdasági segédeszközök csoportjában a műtrágyák és a mesterséges takarmányszerek tüntek ki. Sokféle mész- és márgaműtrágyán kívül különösen érdekes volt a Thomasfoszfát, a staszfurti káliművek és a salétromtrágyák szindikátusának csoportos kiállítása, a szász mezőgazdasági kamara és a Bund der Landwirte kiállításai. A német gazdák műtrágyaszükségletét, de egyúttal szövetkezési szellemét fényesen megvilágítják a következő számok:

A szász mezőgazdasági kamara központi szövetkezete közvetített 1900-ban:

678952 mázsa műtrágyát 4.792.513 M.

értékben. A Deutsche Landwirtschaftsgesellschaft központi raktára:

3.045.078 mázsa 18.560.000 M. értékben.

A mesterséges takarmányszerek közül mindenestre a *schönebecki melássh-takarmány*-gyárának kiállítása volt a legérdekesebb négyféle melássh-takarmánymintájával, melyekben 9—12 és 14—18% nitrogén vegyületet (proteinnal)

2—3% zsírt,

25—30 és 24—28% cukrot,

20—30 és 20—25% szénhidrátot garantál. (Ára 50 kg.-ként 4.40—4.50 M.) Sokféle olajpogácsa, táp- és húliszt is volt kiállítva.

A tudományos kiállítás csoportja Halleben nem szorított tanintézetek és vizsgáló-állomások laboratóriumi vizsgálataira, állami intézmények munkálataira. A gazdasági érdekképviseletek működése, a szövetkezeti ügy fejlődése és állása, tehát a szociálpolitikai tevékenység a vegyi és növénytani vizsgálatokkal együtt, fejeződtek ki a kiállításon. A mezőgazdasági lakosság jóléte érdekében létesített intézmények, a német gabonaraktár, hitel-ügy, a bernburgi kísérleti állomás, a háztartási iskola, a hallei mezőgazdasági főiskola intézményeinek munkálkodását, eszközeit és eredményeit ott látjuk táblázatokban, brosurákban és természetesen vizsgálatokban bemutatva. A Deutsche Landwirtschafts-Gesellschaft táblákon és illusztrációkban mutatja be Németországnak egész mezőgazdaságát: a műtrágyafogyasztást, a jószágállomány nagyságát s a tenyésztés irányát, a növényi betegségek állását, a vetőmag-, takarmányszer- és műtrágyaközvetítést, árait és minőségét és azután különféle mezőgazdasági épületek tervrajzait.

A szász mezőgazdasági kamara tudományos kiállítása a maga nemében páratlan. Erdemes arra, hogy bővebben ösmertessem, mert ez a kiállítás mutatja be, hogy mit és hogyan dolgozik ez az érdekképviselet működése terén és hogy hogyan kell az ilyen érdekképviseleteknek dolgozni. Számos grafikai táblázat mutatja be a szász tartomány mezőgazdaságának különféle ágazatait. Az állattenyésztési csoportban az egyes ló-, szarvasmarha-, sertés-, kecske-, baromfi- és méhfajták elterjedését mutatják a grafikonok. Nagyon érdekes a bakteriologiai intézet kiállítása, mely a tartomány állati ragályainak elterjedését is bemutatja. Azután következnek a munkásügy, a közigazdasági állapotok, a tanügy, gazdasági számvitel, gazdasági építkezés, gépek, gyümölcs- és zöldségtermelés, kísérleti ügy táblázatai, tervei, mintái, statisztikája. A kísérleti állomás növénytermelési osztálya a műtrágyázási kísérleteket természetben és fotográfiákban mutatta be. A lauchstaedti kísérleti állomás műtrágyák mintáit és azok eredményeit mutatja be. Ennek a kísérleti állomásnak tejgazdasági osztálya és laboratóriuma is kiállították a magukét. Nagyon érdekes a különböző búzákból készült sütemények kiállítása, ami a *squarehead* búza sütemét mutatja ki a legjobbnak. A talajvizsgáló osztályban egy óriási terjedelmű falitábla mutatja be a szász tartomány 39 kerületének tipikus talajait rétegenként és vegyalkulátukban.

Egy s más irányban lehettek hiányai a kiállítás II-ik főcsoportjának, hiszen szak szempontból vizsgálók mindig találhatnak szakjukban hiányokat, de ha a hallei kiállítás eme csoportjában is nem a speciális tudományok és termelési ágak részleteit, hanem magának az

A Zalathnai kénkovand

ipar részvénytársaság

Brassói kén- és műtrágya-gyára ajánlja legjobb minőségű mindennemű műtrágyáit

a t. c. gazdaközönség figyelmébe. — 100 q.-án alóli megrendelést legelőszorúbb az „Erd. Gazd. Egylet“ raktárához intézni. —

Árajánlatokkal készséggel szolgál a KÖZPONTI IRODA BUDAPEST, IV. ker., Bécsi-utca 5. szm.

(502.)

egész mezőgazdaságnak képét keressük, akkor meg lehetünk elégedve a hallei kiállításnak eme csoportjával is.

Jegyzetek a komlótermesztés köréből.

Minden új komlótermesztő abban az erős meggyőződésben van, hogy új telepítésébe okvetlen külföldről kell szereznie valami jó hírű komlódugványt, s nem gondolja el, hogy mily könnyen csalódhatik, ha esetleg (és ilyen gyakran így esik) Saazból, Spalzból vagy plane Angliából hozat valami finom fajtát: mert nem tudja, hogy a komló más klíma és talajviszonyok között a leggyakoribban teljesen haszontalanul átalakul s jó tulajdonságait veszti. Az idegen fajták honosítása, már régi gyakorlott termelők dolga, míg új termelő, inkább ezektől szerezne be a honosított termeszeti dugványokat.

Még nagyobbá válik a hiba, ha a kísérletező az idegen fajtát ugyan olyan távolságra ülteti el, mint a régi termő helyén volt. Sokkal célszerűbb itt, a helyett, hogy idegen munkát tanulmányozna, a hazai tapasztalati adatokat veszi igénybe s azok után indul. Miután már nálunk a viszonyokhoz képest a dugványok ültetése távolságát illetőleg megbízható s kipróbált adatok vannak, nem lesz talán érdektelen egy pár hasznos komlótermesztési adat közlése:

A komlódugványok helyét ősszel jelölik ki. Talaj, fekvés, érés szerint nagyon különböző a szokásos sor és növénytávolság (itt képlet: $\frac{\text{sortáv} + \text{növénytáv}}{\text{tökek száma k. holdon}}$) korai fajtáknál:

Ilyefalva: $\frac{130+130}{5400+4500}$; Illava 125 $\square$ -ben;
 Őrs—Fejérmegye: $\frac{140+140}{2560}$; Karcsava—Ung: 140 $\square$ cm., Bács—Petrovác 126 $\square$ mtr. Futtak: $\frac{160+145}{2320}$; Mácsa 140 $\square$ cm., Pankota: $\frac{150+150}{2400-2450}$
 közép érésűek: Torontál—Lajosfalva: $\frac{160+160}{2100+2200}$
 Segesvár: $\frac{200+200}{1600+1800}$; Ilyefalva: $\frac{160-170}{2800-2900}$; Bohunic—Pozsony: $\frac{130+130}{3600}$; Német-Ujvár—Vas: $\frac{155+155}{2178}$; kései fajták: Zetelaka—Udvarhely: $\frac{190-190}{1600-1700}$; A.—Jára—A.—Torda: $\frac{180+180}{1700+1800}$ Illava: $\frac{158 \square\text{-ben}}{2500}$; Bodola—Háromszék: $\frac{160 \square\text{-ben}}{2480}$; Csekelaka—Alsófehérmegye: $\frac{190-190}{1600-1700}$.

Az őszkor ásott gödrökbe, tavaszkor március végétől április végéig a dugványokat elültetik. Az erősből egyet, a gyengébből kettőt. Első évben csak szőlő karóhoz kötjük az indát: hogy a sorok közt kapálni lehessen. Első évben nem lévén komlóhaszon, a sorok közét kapásokkal hasznosítják. A népies termelésben később is értékesítik a sorok közét. Egy rókáról két bört. Ősszel a sorok felett bakhátakat készítenek. Utánna okvetlen be kell szerezni a karókat, vagy okvetlen még a tél beállta előtt felállítják a sodronyvázat.

Március végétől április végéig a töké nyitása, metszése, tisztogatása. Általános a tavaszi metszés, ritkább az őszi (N.—Küküllő, Fehérm.) Metszés nélkül csak a hanyag termelő kísérlette meg. Inda válogatás: jó talajban 3—4, gyenge fajta 2—3. koronainál 4 indát hagynak. Viritásig a karón 2—3-szor kötöznek, dróton egyszer a kezdetén, Kapálás 2—3 kötözés után s viritás előtt okvetlen.

A virágzás megindul: június 1—6 között: Pankota, június 15—25 között: Német-Ujvár, Mozsgó, június 25-től július 5-ig: Karcsava; július 1—10: P.—Őrs, Bohunicz, Bács-Kulpin, július 5—20 között: Mácsa, Sepsí-Szt.-György, Maros-Vásárhely; július 10—20 között: Futtak; július 15—25 között: Alsó-Jára, Székely-Keresztur; július 20—25 között: Csekelaka, Bodolla; július 25—30 között: Nagy-Szeben, Segesvár, Héjjasfalva, Gömör-Ráthó; augusztus 10—15 között: Bélye, Zágón, stb.

A szedés a viritás megindulása után

4—5 héttel következik be, tehát: Dunántúlon július közepén, az Alföldön: augusztus elején, Bánátban: augusztus 15-ike után, ugyanakkor a Felvidéken s az erdélyi kertekben augusztus utolsó hetében,

Kártételek. Elemek: leggyakoribb a szél, szedés idején az eső vagy harmat, ritkábban a jég. **Növényi ellenségek:** a rozsa, penész (évente 17%), a fehér penész (évente 5%). — **Állati ellenségek:** a komló bolha a fejlődés idején (évente a kertek 60%-ban), a komlólevéltetű (20%), cserebogár-pajor, lepkek hernyója s helyenkint a mezei pocok lépett fel. Szedés után következik a **száritás**. Nálunk általánosan a levegőn szárítanak, Egyszerűbb Torontálban: nyílt helyen, szérűn, tehát időrási viszontagságoknak kitett helyen. Itt a jobb gazda, a bácskai s erdélyi kistermelő: ház, istálló, szin padlásán, szobákban, kamrákban, padlón, ponyván, deszkaállványokon. Erdélyi középbirtokosok sok helyt alapépítmény magosított, szárító szinné átalakított, vessző, nád s ponyva-rámákkal ellátott padlásszinezekben, de találni e rendszert uradalmaiban is (Futtak, Mozsgó, Szent-Erzsébet, Héjjasfalva, stb.) általános azután nagyobb termelőknél a külön épített komlószárító szin (3000—4000 k. költséggel), ilyenek Segesvár, Ilyefalva, Nagy-Várad s sok más felé! Ezekben jó időben 3 nap, száraz időben 5 nap s esős időben 10 napig is szárad a komló.

Mesterséges száritásra 1898-ban a bélyei urad. rendezkedett be (Andriik és Hueber-rendszer), naponta 8—10 q.-t szárit; 1899-ben a fehérmegyei nagy-lángi uradalom (fenti rendszer szerint) naponta 4—5 q. komló tobozt szárit; 1900-ban Segesvárt Ábrahám L. birtokos egy Löschner-féle száritót épített, naponta 25 q. munkaképességgel.

Régebben az ungmegyei karcsavai uradalom, újabban a fehérmegyei pusztai-őrsi uradalom rendezkedett be levegő fűtésre, előbb egy magtár padlása, utóbb egy régi juhaklot fűt száritás idején körül fektetett csövezettel. Sok szén kell: közveszélyes!

Hazai komlókertekben a trágyázásnak sokféle módjait alkalmazzák, így: minden tavasszal tövenként 1 kgr. kompost (Maros-Vásárhelyt); tavaszi metszésekor tövenként 1/2 kgr. ist. trágya (Nagy Szőlő-Küküllő); minden 2-ik évben metszésekor a tökére 1/2 kg. korhadt trágya (Backa-Madaras); nyitás előtt 500 q. istállótrágya k. holdankint elterítve, aláásva (Csekelaka); őszi metszésekor a töke köré hamuval kevert trágya (N.—Szeben); minden 3-ik évben érett trágyával az egész kert (Bodolla); télen az egész terület 150 q. szarvasmarhatrágyával (Lajosfalva); minden 4-ik évben télen érett istállótrágyával (Pankota); kétévkenként, télen 150 q. ist.-trágya (Mácsa); három-negy évben ősszel 280 q. istállótrágyával (Petrovác); évenként májusban (Neudóhegy, Vasm.); 3 évenként (Fehér-Őrs); minden 3-ik évben tökénkint 4 lapát komposttal, három évenként istállótrágyával (Bohunicz-Pozsony); télenként 200 q. fekolni komposttal, tavasszal 1 q. szuperfoszfát. Ez utóbbi eset kivételével épen csak elvéve tettek kísérletet műtrágyákkal. A mennyiségben nem volt különös emelkedés, a minőség javulása az értékesítésnél nem jött számba. Az 1900. évben 10 kertben martellinnel, 15 kertben zalathnai komposztival végeztetett kísérlet. Hozam többlet alig mutatkozott, a minőség javulása helyenkint megfigyeltetett, ugyanigy a jobbkori fejlődés is. Száraz talajokban a zsenge indákat edzette.

Csérer Lajos.

KISSEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ „Látszólag kártékony, de valójukban hasznos állatfajok. E cím alatt e lap f. évi június 30-iki számában egy cikk jelent meg

Krenedics Ödön tollából, melyet megjegyzés nélkül nem hagyhatok.

Nevezett szerzőnek egyéb cikkei gyakorlott tollra és széleskörű ismeretekre és olvasottságra vallanak, mivel is nagyon csodálom, miként eshetett ez esetben olyan tévedésbe, hogy a mezei egeret *haszon* tekintetében méltatja és hogy jöhetett önmagával annyira ellenmondásba, hogy egy „valójában hasznos“ állat *irtását* töviről-hegyire leírja, miután előzőleg hasznosnak nyilvánította. Minek irtani egy állatot, amely több hasznot mint kárt csinál? Nincsen szerzőnek tudomása arról, hogy a mezei eger már több ízben egész hátrrészeket, sőt országrészek vetéseit tette tönkre, pl. Thüringia és Szászország összes vetéseit kétszer vagy háromszor? Mennyi Tinea Granellát kell az egereknek pusztítani, hogy csak némileg is helyrehozzák azt a kárt, amit nevezett két tartományban *egy év* alatt ejtettek? Magam is tudok több esetet, hogy őszi vetéseink nagy részét fel kellett szántani. Egerpusztítás miatt, így tavalyi buzavetésünk-ből egyedül mintegy 20 kat. holdat, pedig a Tinea Granella nyomát se láttuk; ez utóbbi különben, amennyire emlékezni tudok, legalább a mi vidékünkön (Bánság) még sohasem okozott észrevehető kárt. Szerény véleményem szerint csakis akkor szabad valamilyen állatot „valójában hasznos“-nak nyilvánítanunk, ha az általuk hozott haszon az elkövetett kárt minden körülmények között *túlhaladja*. különben pedig nem. Ellenvetéseimet avval zárom, hogy az esetben, ha a mezei eger csak némi hasznot is hajtana a gazdának, egerpusztítás révén nem volna adóelengedésnek helye. Végül idézek egy tanácsot, mely a lap hasábjain már más oldalról is hangoztatott: „Gondoljuk, fontoljuk meg jól, miket publikálunk.“

Ross Nándor.

+ **Viharagyuk hatása.** Ruskido-n, Sot mellett, Szerémmegyében Stelzer Antal birtokosnak a többek között 12 hold területű szőlője is van, a melybe Stelzer úr tavaly két viharagyut állított.

Az utóbbi viharok alkalmával a vincellér egész délután, meglepő sikerrel dolgozott az ágyukkal, úgyannyira, hogy a szomszédos területeket, ezen a napon két ízben érte jégverés, míg a szőlőt nem.

Azonban úgy Stelzer úr, mint vincellérje is feledni látszottak, hogy Budapest környékét 1898-ban éjjel érte az emlékezetes óriási jégverés, mely a Dunántúl legnagyobb részét ugyanakkor elpusztította s hódolva azon balhiedelemnek, miként éjjel jégeső nem szokott lenni, este nyugodtan tértek aludni és ime, éjjel tizenegy órakor elverte a jég az egész szőlőt és Stelzer úr villájában és kertjében is mérhetlen károkat okozott, mert nem használták eloszlátására az ágyukat.

Az eseten okulva, most már bizonyos, hogy a szomszédos Ujlak községben a tavasszal megindult mozgalom programját kerestül fogják vinni s a környéken nem kevesebb, mint *hatvannégy viharagyut* állítanak fel egyszerre.

A mozgalom élén az Odeschalchi hercegi uradalom s egyes igen nagy szőlőbirtokosok állanak, de csatlakozott hozzá az ujlaki kapisztrán szerzetesek klastroma is, a mi nagyon kívánatos volt, mert a vidék népe eddig igen nagy ellenségeskedést mutatott az ellen, hogy az égre lőjjenek.

+ **Szabad-e Carbolineummal itatott fát használni jászolainkhoz?** Ezt a kérdést gyakran hallottam, mióta carbolineummal szoktuk a fát itatni, hogy tartósabb legyen s legtöbben ellene nyilatkoznak, egyrészt a szaga, másrészt azon balhiedelem végett, hogy a carbolineumnak bizonyos, az állatokra kártékony részei, azoknak eledele közé keveredik. A mi a szagot illeti, biztosíthatok mindenkit, hogy az nem ártalmas s ha meleg nyári napon

itattuk vele a fát, úgy 4—5 nap múlva el is veszik. Ha pedig figyelembe vesszük azon körülményt, hogy carbolineummal csak azért szoktuk a fát itatni, mert ez által vízhatlan lesz, s ez annyit jelent, miszerint akkor, ha vízzel jön érintkezésbe az itatott fa, úgy a viz annak carbolineum rétegét nem képes feloldani: nagyon természetes, hogy ezt a táplálék nedve s az állatok nyálkája sem teszi, sőt még be sem issza magát a jászol deszkájába, hanem arra rétegenként rakódik le s arról nedves ruhával lemosható ugyannyira, hogy a lóhere zöld színe sem látszik meg a carbolineummal kellelőleg itatott deszkázaton. *K. Ö.*

Háztartás.

+ **Eper párisi módra.** Tisztítsd meg óvatosan a szükséges szép friss érett epert, melynek minden szeme egészséges legyen, tedd a gyümölcsöt egy üveg tálra és hintsd be jól törött cukorral, azután fedd be teljesen egy réteg keményre felvert habbal; simítsd le szépen egy nedves késsel és diszítsd fel kis habcsomócskák, melyek eperszínűre legyenek festve néhány csepp carminnal és tűzdej közé pisztáciákat és tedd jégbe vagy hűtőkészülékbe lehetőleg egy órahosszáig. Ez a mód kellemes változatosságot nyújt a rendes szokás után, hogy az epert külön találják és külön a cukrot és a habot és a csinos külső kárpótól a csekély fáradságért.

+ **Málna-crém.** Tégy háromnegyed liter tejet egy zománczott lábosba, kevés sóval, 40 gramm gelatinnal, négy evőkanálnyi fehér cukorral és egy citromnak héjját. Törd lassan mindaddig, míg a gelatin egészen elolvad és a tej kellemes ízű lesz. Akkor távolítsd el a citrom héjját, húzd félre a lábást és keverd egyenletesen be négy nagy friss tojáshabosra vert sárgáját, egy fél liter húsos málnát és ha szükséges, még egy kevés cukrot, ezt folytonosan keverd néhány percig, ezután az edényt vedd egészen le a tűzről és keverd addig, míg kihűlt; akkor ürítsd egy csinos porcellán-tálba, melyet előzőleg vízzel kiöblítesz és nedvesen hagyod, tedd hideg helyre, míg meg nem keményedik. Üvegtálra borítsd ki és málnabefőttel vagy piros ribizlivel körítsd. Adj még hozzá jó sűrű tejszín-habot és törött cukrot.

+ **Ha méz hullott a szembe,** hideg cukros vízzel kell azonnal jól kimosni. A méz a cukorral egyesül s többé nem árt a szemnek.

+ **Üvegen való írásra és rajzolásra** a következő tinta jól használható. Fluorammonium 1 gr., kénsavas Baryum 3 gr., egy porcellánedényben 6 cc. vízzel elkeverendő. Ezt a keveréket egy ólom tálcáskába vagy fiarafinnal kiöntött porcellán tálcáskába kell tölteni s 8 csöpp tömény-kénsavat adni hozzá. Keverés után rendes fémtollal írják az üvegre e tintával s beszáradni hagyják. Aztán lemosás. Az írás homályosan beütve jól látható.

+ **A szép ezüst és arany bantamok keresztesének eredménye** az lesz, hogy a tollak elegáns fekete szegélye szürke lesz, a szabályos rajzok elmosódnak, a farktollak sarlóalakúakká lesznek s a szép rózsás taréj formátlan tömeggé válik

EGYLETI ÉLET.

Meghívó. Az „Erdélyi Gazdasági Egylet“ igazgató-választmánya 1901. évi július hó 22-én, (hétfőn) d. u. 1/2, 4 órakor rk. gyűlést tart, melyre a tagokat tisztelettel meghívja

Az elnökség.

Tárgysorozat:

1. Mult V/10-iki ülés jegyzőkönyvének felolvasása.
2. Jelentés a pénztár május és június havi forgalmáról.
3. A lapfelügyelő bizottság javaslata alapján intézkedés az egyleti hiv. lapnak 1902. jan. 1-től leendő kiadása tárgyában.

4. Miniszteri leiratok.

a) A cseléd- és munkássegélypénztár ügyében;

b) „A must és bor okszerű kezelése“ című kiadványról;

c) A hallei kiállítás megtekintésére adott segély ügyében;

d) A „Thanaton“ érdekében.

5. Az 1900. évi párisi kiállítás kormánybiztosának köszönő irata.

6. Fehérmegye gazd. egyletének átirata az önálló vámterület érdekében.

7. A marostordai ekebemutatáson való részvétel.

8. A Kézdivásárhely és vidéke gazd. egylete alakuló ülésén való részvétel.

9. A segesvári komlótermelő szövetkezet átirata.

10. A „Közhasznú szövetkezet“ megkeresése.

11. A keresk. és iparkamara átirata a mezőgazdasági termények nagybani szállításánál nyújtott vasuti kedvezménynek 1 waggonnánál is alkalmazása érdekében.

12. Az orsz. állatvédő egyesület átirata a hasznos madarak védelme ügyében.

13. Ugron Zoltán egyleti tag indítványa egy erdélyi közzgazdasági kongresszus rendezése ügyében.

14. Társegyletek csatlakozása a katonai szolgálat reformja ügyében megküldött felterjesztéshez.

15. A marosvásárhelyi székelly társaság átirata.

16. Indítvány a szeptember elején rendezendő gazdasági gépbemutatás és gépverseny tárgyában.

17. Az egyleti köztelek értékesítésének ügye.

18. Ülés napjáig beérkező tárgyak.

19. Indítványok.

Meghívó. Az „Erdélyi Gazdasági Egylet“ irodalmi szakosztályának lapfelügyelő albizottsága 1901. július hó 22-én (hétfőn) d. u. 3 órakor ülést tart, melyre a biz. tagokat tisztelettel meghívja

Az elnökség.

Tárgy:

Javaslatétel az egylet hivatalos lapjának 1902. jan. 1-től leendő kiadását illetőleg.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Kis hirdetések című rovatunkra felhívjuk olvasóink figyelmét. Egy koronáért, mely előre beküldendő, mindenki hirdethet s az utalvány szelvényre a hirdetés szövege is felírható. A hirdetést megrendelés minden száma legkésőbb csütörtökön délig a kiadóhivatalhoz juttatandó.

Szemle.

A földmivelésügyi minister megint közztette azt a szomorú jelentést, mely az egész ország termésének kilátásait foglalja magában. Még az aratás előtt becsülték meg a gazdasági tudósítók a várható terméseredményeket és ezeknek a becsléseknek összefoglalása és számszerű kifejezése az, hogy a Magyar birodalom vetései június 30-án ígértek:

5877 ezer k. holdról	362 millió mm.-t,	6-16 mm. átlag búzát	k. holdján
2001 " " "	118 " " "	5-87 " "	rozstot " "
1738 " " "	97 " " "	5-43 " "	zabot " "
1791 " " "	102 " " "	5-71 " "	árpát " "

Az erdélyi vármegyékben a várható átlagtermés k. holdanként búzából: A-Fehér 688, B-Naszód 550, Brassó 650, Csik 550, Fogaras 621, Háromszék 516, Hunyad 532, K.-Küküllő 544, Kolozs 555, M.-Torda 614, N.-Küküllő 649, Szeben 600, Sz.-Doboka 464, T.-Aranyos 601, Udvarhely 574.

Szomorú jelentés, mely az előző jelentésnél 200,000 mmázásával, a tavalyi eredményénél 2 millió mmázásával kevesebb búzát mutat ki. Szomorú jelentés, mely még csak előkészíti az aggodó közvéleményt arra a következő jelentésre, mely a próbacséplések után és arra az utolsó jelentésre, mely a cséplés bevégezése után fogja hivatalosan és nem hivatalosan konstatálni azt, hogy szép hazánk termőföld-

jének „kiapadhatatlan forrása“, ha ki nem apadt is még, lassabban buzog már. Annyit, vagy még többet dolgozik most a szántóvető gazda, mint régebben, csak olyan serényen, buzgón vág bele az arató a sárga búzába, de a cséplőgép az, a melynek szádából nem ömlik most úgy a mag, az élet, mint ennekelőtte.

És ez a mag, ez volt élete nálunk nemcsak a mezőgazdaság minden rétegének, hanem az iparnak is, a kereskedelemnek is. A három heti aratási munka bőséges, vagy szűkes eredményének jövedelméből szerelte föl a nagybirtokos uradalmát gépekkel, állatokkal. A sperativusba belevették a rendes évi adót a kiadásokba, ha jó volt a termés, nagyobb beszolgáltatást a földesur részére, több befektetési költséget az üzem-javítása céljából. A rossz években is első, megváltozhatatlan és kérélnhetetlen kiadás az adó; szinte alig merik a beszolgáltatás összegét megcsontítani, de a befektetések összege kimarad a sperativusból. Kevés volt a jövedelem: nem veszünk új gépeket, nem állítunk be új jószágot, kevesebb cselédet tartunk. És így állandósul azután a rossz termés. Persze a középbirtokos még rosszabbul áll. Nemcsak, hogy üzemét nem tudja javítani rossz termés esetén, de még a rendes adó-, személyi és üzemi kiadások fődözésére sem futja az eladott buza árából. Kölesönhöz kénytelen folyamodni, eladósodik. A kisgazda meg csak személyes kiadásainál spórolgat, vagy jószágját adogatja el, mert hiszen az adót ő sem tudja lesrőfolni, üzemi költségeit sem, mert azok már így is a lehető legalacsonyabbak. A mezőgazdasági munkás hárszert dolgozott, egy évig koplal, vagy a koplalástól menekülő, kivándorol, ha pénzért dolgozott, csak akkor érzi meg a rossz termés súlyát, ha ez által a kenyér ára fölment, vagy mikor továbbra is akar keresni a munkaadónál.

És a milyen mértékben szenved a mezőgazdaságtól a silány termések, a kevesebb jövedelem idejében, olyan mértékben fogy az iparosok munkája és a kereskedők jövedelme is. A nagybirtokos csak a kisebb, elkerülhetetlenül szükséges gépeket vásárolja be, a középbirtokos semmilyen sem, a kisgazda kevesebb ruhát, kevesebb csizmát fog abban az évben vásárolni, a munkás kevesebb kenyeret fog enni. Az egész vonalon, minden iparos, minden kereskedő meysynli a gyöngé, vagy rossz termést.

Az államnak azonban állandó kiadásainak fődözésére kell, hogy meg legyen a pénze. Azért az adó a nagy- és kisbirtokos háztartásában egyaránt állandó, vagy növekedő, de sohasem csökkenő tételként szerepel. Kulturszükségeit, életföltételeit, tehát megélésének és jólétének alapföltételeit kell csökkenteni minden polgárnak, csak hogy az állam háztartásának költségei meg legyenek. Az állam háztartásának, melyhez minden állampolgárnak tehetségéhez mérten kell hozzájárulni, és mely végeredményében az ő javát, nagyobb jólétét hivatott előmozdítani. Egész önkéntelenül tolul előre az a kérdés: helyes-e, jó-e az, hogy az állam egyenlő terheket követel polgáraitól akkor is, mikor van módjuk azoknak elviselésére és akkor is, mikor az adónak kényszerű fizetése által az élelemtől, ruházkodástól kell magukat megfosztaniok, mikor tehát az állam elvonja tőlük a megélhetés első föltételeit, noha nem lehet más hivatása, mint hogy azokat minél nagyobb és kiterjedtebb mértékben nyújtsa nekik? Vajjon nem lehetne és nem kellene olyan adózási rendszert behozni, mely a rossz években kevesebb adót kíván a polgároktól és a jobb években többet? Vajjon egy ilyen progresszivitás nem esnék-e könnyebben és nem emelné-e inkább a jólétet, mint mostani adózási rendszerünk, mely által ugyan a kultura fejlődését akarjuk biztosítani, de mely által sokszor az adózó polgárokat jólétüktől fosztja meg, anyagi, fizikai, szellemi előrehaladásukat gátolja meg az állam? Vilá-

Mestitz Mihály és Fiai

Kolozsvár, Maros-Vásárhely,
Unio-utca 3. és 5. Széchenyi-tér 41.

Elvállalnak tulhalmozott készletük miatt igen szép és teljesen kiszáradt

amerikai tölgyfaparketteket,

ugyszintén azoknak jótállás mellett való lerakását. Továbbá bármilyen üzemeltető munkát és teljes butorberendezéseket a legolcsóbb árak és jótállás mellett. (473.)

Szilágyi Eleonora

Likör, Puncs-szesz és Rum-gyára
KOLOZSVÁRT,

Kossuth Lajos-utca (Belmagyar) 32. sz.
Alapított 1832. — Telefon sz. 239.

Legfinomabb saját gyártmányu és importált Rumok, világhírű Puncs-szesz és a legfinomabb likörök kaphatók a gyár üzlet-helyiségében, valamint minden helybelli és vidéki elsőrangú fűszer és csemege kereskedésben gyári áron. (474.)

Hazai márvány-iparvállalat.

A t. butorkereskedőknek és műasztalosoknak ajánljuk helybeli márványipar vállalatunkat. Elvállalunk minden e szakmába vágó munkákat, de különösen butorokhoz szükséges márványlapokat, magyar, francia, belga, olasz és szerb márványokból izléses és olcsó kivitelben. Vidéki megrendelések gyorsan eszközöltenek. — Első Erdélyi Márvány Ipar Vállalat. Földy Antal utóda Kolozsvárt, Ferencz József-ut 53. szám. (475.)

gos: vannak az államnak olyan szükségletei, melyek állandóan egyforma és halaszthatatlanul folytonos kielégítést igényelnek. Ezekről állandó és egyforma adózásnak kell gondoskodnia. Nem lehetne a honvédelem, közigazgatás, a közbiztonság, a közegészség, közoktatás, és más, az állam életében elkerülhetetlenül szükséges és fejlesztendő funkciót egy gyöngébb búzaterméstől függővé tenni. De egyes osztályoknak, egyes egyéneknek jólétét — még ha az kulturális szükség is — csak akkor lenne szabad az adózó többi osztály és polgár adójából emelni, mikor az a többi osztály és polgár a jólétnek egy bizonyos normális fokán áll. Valami snobizmus nyilvánul meg az államoknak ama pazar költségekben, melylyel a városokat díszes középületekkel, szobrokkal, hidakkal, utcákkal látja el akkor, midőn odakünn a falvakban a nép éhez, iskolák híján szűkölködik, feneketlen sarú utakon botorkál. Kulturális, művészeti intézményekre szükségünk van, de létesítsék azokat akkor, mikor az adózó nép jólétének megfontolása nélkül lehet azokat létesíteni. Az ilyen célokra vessék ki az adót az adózó polgárok fizetőképességének arányában. Ez a közös érdek.

Utópia, álom ez, melyet a rendszerbe préselt valóság tovaűz. De kecsegtető, ragyogó álomkép.

A valóság olyan sokkal kisebb és mégis olyan rengeteg nagy dolog körül forog, hogy ha már kevés lesz a termés, milyen áron fog az elkeln? 6 mázsás termés, a melyet a hivatalos jelentés kilátásba helyez, de a mi a próba- és nagy-cséplés után össze fog még zsugorodni, még 16 koronás árak mellett is csak nehezen ad meg valamelyes tiszta jövedelmet. De hol és mikor vannak nálunk 16 koronás árak! Nézzük meg most az új termés előtt a búzáarakat; erdélyi piacainkon 12- és 13 korona között mozognak. Még milyen hírekre van szükségük a tőzsdén, hogy az árak végre a normális nívóra emelkedjenek? Fagy és hőség, viharok és szárazság, rovarok és gombák még nem pusztították el eléggé a gazdák kilátásait? Valami országos éhínség kell ahhoz, hogy a gazda búzája után meg kapja a tisztességes, tőkéje, munkája és kockázata után öt megillető jövedelmet? Hausse és baisse a tőzsdén valóságos jongleur mutatványokat visznek véghez. Ma a hivatalos, a földművelésügyi miniszter kinevezett gazdasági tudósítók által beadott kedvezőtlen termésjelentés nyomán néhány fillérrel emelkednek az árak, hogy holnap egy céltudatos híresztelés után leszálljanak. Minden gabonakereskedőnek és tőzsdésnek meg van a maga ügynöke, a ki értesíti őt a vetések állásáról. De micsoda szemüvegen néznek ezek urak! . . . És megbízójuk esküszik az ő jelentéseikre és fitymálja a hivatalost s a búza ára megmarad odalenn, az árak alsó skáláján — ob schön, ob Regen . . .

— Az aratási ünnepek felújítása. Zavaratlanul, nyugodtan folyik az aratás az ország minden részében. A Darányi szociálpolitikai működésének legértékesebb, legszebb eredménye ez. Minden törvénye és minden intézkedése azon az elven épült föl, hogy a munkás és munkaadó közti viszony a régi benső, patriarchális legyen. Ezzel akarja biztosítani az ország és a munkások nyugalmát,

elégedettségét. És valóban elérte azt, a mit drákói intézkedésekkel nem tudtak elérni. — Darányi miniszter most a régi aratási ünnepek felújításán fáradozik. Kedves, szép epizódjai ezek a magyar földnek és poétáink méltón zengettek dicsőnekeket. A miniszter már 1899-ben felhívta az aratási ünnepekre a gazdák figyelmét s most újabb köriratot intéz valamennyi gazdasági egyesület elnökehez, azon reményének adva kifejezést, hogy ezután minden gazda rendezze a viszonyaihoz mérten, aratási ünnepélyt.

„Az arató ünnep számbavehető költséget nem okoz — így szól a miniszter leirata — s a régi szokást nem is azért hagyták el, mintha az költséges lett volna, (hiszen nem az elfogyasztott ételek és italok mennyisége a fontos), hanem azért, mert lassanként elmosódott az ünnepély céljának tudata. Az együttes ünneplés helyett a munkásoknak készpénzben vagy természetben ráadásul a legtöbb gazda manapság is kiad annyit, amennyibe az ünnepség kerülne. Az ilyen adomány rideg kiosztása azonban nem pótolja az érintkezésnek azt a közvetlenségét, mely a munkás megbecsültetésének a jele s nem pótolja azt a patriarchális sziveslátást, mely oly nagy hatással van a munkás kedélyvilágára s közelebb hozza a sziveket egymáshoz. Meg vagyok győződve, hogyha a gazdák figyelme újból felhívatik az arató ünnepek jelentőségére, mindazok, a kik tudják, hogy a gazdák helyes irányu társadalmi tevékenysége nélkül lehetetlenség munkás viszonyaink rendezése s akik érzik, hogy e tevékenykedés hazafias kötelesség — kivétel nélkül azon lesznek, hogy a régi arató ünnepek föllevenítésével a munkaadó és munkás közötti jó viszonyt bensőségteljesebbé tegyék s e révén a békés, szorgalmas munka szeretetének érzelmeit istápolják a munkások körében.“

— Kitüntetés. Tormay Béla miniszteri tanácsost a magyar tudományos akadémia levelező tagjává választotta. Több évtizedes komoly, tudományos, értékes irodalmi munkálkodásával érdemelte ki Tormay azt, hogy a „halhatatlanok“ csarnokában helye legyen. Nemcsak minden intelligens, művelt gazda, hanem minden kis gazdálkodó is évtizedeken át állattenyésztési tudományát Tormay és „Nádudvari“ uram munkáiból merítette. Őszintén és örömmel gratulálunk ehez a valóban érdemet ért kitüntetéshez Tormaynak is, az akadémianak is.

— Gazdasági munkásközvetítés. A gazdasági munkásközvetítő intézmény, melyet Darányi földművelési miniszter szervezett, az aratás kezdetét megelőző napokban a munkások és birtokosok érdekében egyaránt derekas munkát végzett s biztosította azt, hogy a munkakereslet és kínálat országosan arányos kielégítést nyert. A gazdasági munkásközvetítő szervezet működését jellemzi, hogy pl. maga a békés-csabai gazdasági munkásközvetítő mintegy 60 munkaadónál ezerkilencszáz munkást helyezett el.

— Hogy áll a cseh komló? Mult számbanunk között komlótudósításunkban vázolt remények az elmúlt héten megcsappantak. Maguk az inént megjelent cseh szaklapok is kevés helyről jelentenek jót. A kerteknek alig $\frac{1}{3}$ -da normális fejlődésű, a többiben a szárazság, hideg éjjelek folytán egyenetlen a fejlődés, máshol a bő esők folytán sárgul a növényzet, sok kertben a bolha s nagy mértékben a

komlótétű lépett fel. Nem sokkal jobb hírek vannak Stájerországból és Dél-Németországból. Mindenütt az a remény, hogy ha az idő szép naposra változik: még szép termést adhat a cseh-német komló. Egy cseh lapban egy komló huncutságot olvasunk; azt írja ugyanis, hogy egy magyar uradalomtól egy nürnbergi cég 1600 q. komlót vásárolt. Hát ez mindenképen abszurdum. Ha csak 50 kg.-os komlómázsákról van is szó, mégis lehetetlen, mert 800 q. évi termése még a bélyei uradalomnak sincs (85 kat. hold), de meg egy komlótermelő uradalomnak sem volt annyi eladatlan komlója mult hó végén. A vételár 50 kg.-ként 60 korona volt. Hát mindebből egy szó sem igaz! csak éppen az, hogy ilyen négy soros áhrrel szivesen szokott manipulálni a cseh s a német kereskedelem a termelők között Minden jel arra mutat, hogy az idén megint biztosabban tudjuk eladni honi komlónkat, hogy milyen áron, az attól a konkurentiától függ, a melyet a magyar sörfőzők a külföldi vevőkkel szemben kifejtenek. Az amerikai komlótól már nincs mit tartani, mert az ottani abnormális szárazság már is megfonnyasztotta a komlót.

— Katonák szabadságolása. Az E. G. E.-nek a képviselőházhoz ez irányban intézett kérelmét, az egész közvélemény helyesnek és szükségesnek ösmerte el, de kivethetősége iránt sokfelől kételyek hallatszottak. Hogy ezek a kételyek alig jogosultak, azt éppen a legnagyobb katonai hatalmak intézkedései bizonyítják. Hirt adtunk már arról, hogy az orosz és francia katonákat szabadságolják az aratásra és hogy ugyanezt a német hadseregben is megteszik. Most a német hivatalos hatóság értesíti a gazdákat, hogy ha aratók nélkül szűkölködnek, a csapatparancsnokságoktól kérhetik a megfelelő számú katonák segítségét, a munka teljesítésére. Különösen ebben az évben a császár rendeletére a gazdáknak ilyen kéréseit csaknem kivétel nélkül teljesítik, mert a kínai expedíció sok fiatal munkást vont el a mezőgazdaságtól. A gazda az arató katonáknak köteles a megfelelő szállást, élelmezést és a helyi napszámért adni. Ha a német hadseregben kivihető a szabadságolás, bizony a mi armádiánkban is kivihető lenne. Sadowát és Königrätzet még nem lehet ilyen szűk látókörű makacssággal megbosszulni.

— Az élő juh és gypaju a pozsonyi kiállításon. Dr. Rodiczky Jenő a pozsonyi kiállítás élő juh- és gypajukiállítási alcsoportjának elnöke felhívja azokat a gypajutulajdonosokat, kik a jövő évben Pozsonyban tartandó II. mezőgazdasági országos kiállításon résztvenni óhajtanak, hogy a m. kir. gypajuminösítő intézet címére (Budapest V. Klotild-utca 22.) tudományos és gyakorlati szempontokból való megvizsgálás végett már az idej nyírásból is sziveskedjenek tipikus gypajumintákat küldeni. E vizsgálatok eredményeit az érdekeltek tudomására hozván, a nyert adatokat a kiállítás érdekében is felhasználják.

— Állatvásáraink az 1901. évi május havában. A m. kir. központi statisztikai hivatal kiadásában megjelenő „Statisztikai Havi Közlemények“ 1901. évi május hóban összesen 603 országos állatvásár tartott, melyek közül 132 Horvát-Szlavonországra esik. Ez állatvásárookra felhajtottak összesen 620,405 szarvasmarhát, 235,270 lovat, 204,544 juhot és 162,518 sertést. Ebből az erdélyi vásárokon eladtak: lovat Szászrégen (481), Beszterce (365),

Nagy-Enyed (130); szarvasmarha Szászrégen (8635), Erzsébetváros (7934), Beszterce (7471), Bánffyhyunad (7298), Nagyenyed (6262); legtöbb juhot Szászrégen (5442), Nagyenyed (3416), Bánffyhyunad (2488). Sertésvásáraink alig tesznek számot.

— A „Transsylvania“ dévai gyümölcs-konzervgyár a bekövetkezett aratási-idény alkalmával ajánlja a földbirtokosoknak és gazdáknak tisztán kezelt alma-borát, mely hűsítő és üdítő tulajdonságánál fogva a forró évszakban a munkások egészsége és erő fenntartására kiválóan előnyös. Stájer, Svájc, Franciaország, valamint Németország legtöbb vidékein ugyancsak a forró időszakban s a mezei munkáknál frissítő italul csaknem kizárólag almabort használnak. Hogy e borfajt itt is bevezethessék, annak hektoliterjét levonás nélküli készpénzfizetés mellett, a gyárban átadva, esetleg dévai vasúthoz szállítva *husz* koronával ajánlja. 300 liternél kevesebb bor nem fejthető le, minélfogva igen ajánlatos, ha több gazda egyesülve több kisebb hordót küld be akképen, hogy azok össz-ürtartalma legalább 300 litert tegyen ki. Ilyeténképpen lehetséges egynek csak 50 litert is venni és a gyár több együttes vevő részére egy hordót csapolhat le. Egyben felkéri a gazdákat, hogy tudassák az ottani vidéken, hogy nagy mennyiségben hol és milyen fajú vetemény-, gyümölcs-, bogyógyümölcs és gomba szerezhető be, hogy e tekintetben is összeköttetésbe léphessen velük. Melegen ajánlhatjuk gazdáink figyelmébe a „Transsylvania“-nak ezt az ajánlatát. Az almabor jó is, olcsó is és alkalmas arra, hogy az annyira káros pálinkafogyasztást pótolja.

— Budapesti gyapju-árverések. Az ezidei első árverési sorozaton a kiállított 5854 bálból mintegy 2200 bál adódott el. Következők voltak a három árverési napon a különféle gyapjukért fizetett árak:

Háton mosott merinókért	330 K.-tól 550K.-ig
Háton mosott középfinom szövetgyapjukért	306 „ 330 „
Háton mosott középminőségű szövetgyapjukért	280 „ 305 „
Háton mosott középfinom fésűs gyapjukért	234 „ 268 „
Háton mosott középminőségű fésűsgyapjukért	194 „ 233 „
Szennyes merinókért	80 „ 130 „
Szennyes középfinom szövetgyapjukért	102 „ 114 „
Szennyes középminőségű szövetgyapjukért	78 „ 101 „
Szennyes középfinom fésűsgyapjukért	104 „ 122 „
Szennyes középminőségű fésűsgyapjukért	80 „ 103 „

Az árak 100 kilogrammonként értendők.
— Időjárás telefonon. A porosz állami posta államtitkárja mezőgazdasági körök kérelmezésére úgy intézkedett, hogy a branden-

burgi tartomány azon gazdáinak, a kiknek telefonösszeköttetésük van, a meteorologia átlomás időjárás-jelentését naponként telefonon bemenődjék. Ezért a jelentésért az előfizetési díj havonként 3 márka. Az időjárás-jelentésnek ezt a leg egyszerűbb és leggyorsabb módját nálunk is be kellene hozni azoknak a gazdáknak, a kiknek telefonösszeköttetésük van, mert ez mindenestre egyszerűbb, mint a körülményes távirati időprognózis.

— A cséplőgép jubileuma lesz e hónapban. Most lesz ugyanis századik évfordulója, hogy Angliában Bedford herceg birtokán működni kezdett az első cséplőgép. Persze, hogy ez a gép még meglehetősen primitív formájú volt és lőerőre volt berendezve, de azért óriási vívmány volt a cséplés terén. Mert míg azelőtt a kézi cséplővel verték ki a szemet, vagy lóval nyomtatták a gabonát — a mely módszerek sok helyen még most is divatoznak — az első cséplőgép már elkülönítette a polyvát a szemtől és kifújta a szemetet is. Majdnem a század közepéig kizárólag a lóval hajtott cséplőgép volt elterjedve, a melyet a német Göpel szó után geplinek neveztek a magyarok. Később a gőz korszakában a gőzcséplő teljesen kiszorította a geplit és ilyenek ugyszólván csak a lomtárban láthatók. Gőzcséplőgéppel hazánkat eleinte majdnem kizárólag Anglia látta el, míg végre a Magyar Államvasut Gépgyára is kezdett ilyeneket gyártani és a magyar ipar dicsőségére olyan tökélyre vitte, hogy majdnem kiszorította a külföldi gyártmányt, sőt külföldre is sokat exportál.

NÉPBANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG KOLOZSVARTT

Deák Ferenc-utca (ezelőtt: Belközép-u.) 37. sz. alatt (Korbuly-ház) olcsó jelzálog és váltóköcsönöket nyújt és **BETÉTRE 5 1/2 SZÁZALÉK KAMATOT AD.**

(412.)

ÜZLET, FORGALOM.

Budapesti gabonatőzsde.

I. Készárúüzlet.

Julius 11.

Buza 7-90—8-20 Rozs 6-90—7-07. K. Takarmány-árpa 6-20—6-40. Zab 6-10—7-10 K. Tengeri 5-10—5-30 korona.

II. Határidőüzlet.

A hét elején komor hírek kalandoztak ma a gabonacsarnokban. Arról volt szó, hogy az eddigi megejtett próbacseplésekkel kiténik, hogy az aratás várható eredménye jóval csekélyebb lesz, mint azt hitték. Már a napokban megjelent hivatalos jelentés is gondolkodóba eltette a tőzsde embereit. A gabonatőzsde a jelentést kisebb mérvű 10 krajcáros hausse-val fogadta, mert a jelentés szerinte a legtöbb időjárás is kedvezőtlenül befolyásolta a terméskilátásokat. A hét végén azonban újból üzlettelenség és kedvtelenség uralkodott, tekint nélkül arra, vajjon a külföldi jegyzések valamivel jobbabbak vagy alacsonyabbak. Az új búzabehozatalok lassan-lassan kezdődnek majd és ha akkor más körülmény nem fogja, a baissét ellensúlyozni, még a mai alacsony árak is alig lesznek fentarthatók. — Szomorú kilátás ez.

Erdélyi nevezetesebb piacok terményárai.

Hely	Mérték	Ko- lozsvár	M.-Vásárhely	S.-Szt. György	Sz.-Ud- vár.	D.-Szt. Márton	Szász- Sebes
Tiszta búza	mm.	14-60	13-60	15-10	13-30	12-10	12-10
Elegy	”	13-—	—	13-20	10-70	11-00	11-20
Rozs	”	12-40	11-20	10-00	10-60	11-20	11-30
Árpa	”	—	10-40	10-00	—	10-30	—
Zab	”	12-80	10-60	10-40	11-00	10-10	11-—
Tengeri	”	10-60	09-40	9-80	12-20	9-50	9-90
Széna	”	6-00	—	5	5-00	—	3-20
Szalma	”	—	—	2-40	2-40	—	2-00

Sárga János

ékszerész és órás, Kolozsvártt,
Wesselényi Miklós-utca 11. sz.

Nagy raktárt tart mindennemű arany, ezüst és drágakő ékszerekből. Arany, ezüst, aczél, nikkellali és ébresztő órákból. Készít új ékszereket a legszebb kivitelben, valamint ékszer és óra javításokat pontosan. (557.)

Képes nagy árjegyzék ingyen és bérmentve.

Részletfizetésre kedvező feltételek mellett.

Magyar Jelzálog-Hielbank

Képviselősege Kolozsvártt

(Jókai-utca 2. sz., gr. Rhédey-ház, I. em.)

Az intézet alaptőkéje 30 millió korona.

4%-os és 4 1/2 %-os

Záloglevélköcsönöket

nyújt és pedig 4%-os kölcsönt földbirtokra: 50 évi törlesztéssel 5 százalékkal, nagyobb városokban fekvő házakra 40 évi törlesztéssel 5-40 százaléknyi évi részletfizetés mellett és magasabb leszámítási árfolyam mellett 4 1/2 %-os záloglevélköcsönöket földbirtokra 50 évi törlesztéssel 5-40 százalékkal és nagyobb városokban fekvő házakra 42 1/2 évi törlesztéssel 5-65 %-os évi részletfizetés mellett.

A jelzálogtul felajánlott erdélyi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve az Erdélyi Gazdasági Egylet bizalmi férfiai adnak véleményét. (1.)

A bank képviselőségénél kaphatók 4% és 4 1/2 %-os záloglevelek, 3%-os és 4%-os nyeresémenykötvények

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT:

Felülvizsgáló szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

Társzerkesztő:

JAKAB LÁSZLÓ.

Segéd-szerkesztő:

ÉBER ERNŐ.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA.

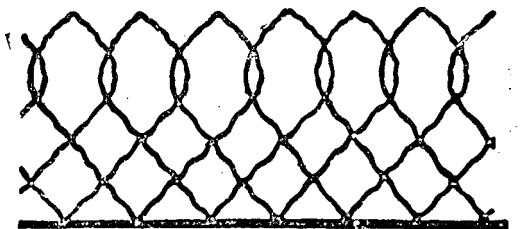
LÉBER GYULA

első erdélyi sodrony szövet-fonat és szita-áru gyára

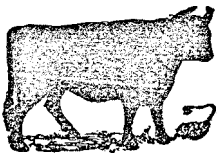
KOLOZSVÁRT, Egyetem-utca 12. szám.

Telefon 439.

Ajánlja minden e szakba vágó munkáit, ugymint: kertek erdők, vadaskertek, szőlők, sírhelyek, stb. bekerítéséhez való **Gép-sodrony-fonatait**, majorsági udvarok fonattal való bevonását; pince, padlás, felső világossági,

magtár és éléskamra ablakok rostélyzatát, áthányó rosták, szén, koks, kavics válogatásához; szikrafogók gépekhez. Zöldre festett légy szövet, szelelő és löherrosták. Backer-féle rosták és egyébféle használatra vas-, réz- és cizinszövetek, Kruppa-sodrony szegélyzetek, aczél tüskés sodrony-kertek s. a. t. bekerítésére. Különböző mintákban, fakerebbe foglalt rosták és sziták, ruganyos ágybetétek (mátráz), sodrony-láb-törölők. Képes árjegyzékkel kívánatra ingyen és bérmentve szolgálunk. (339.)

Gróf Wass Béla óméltósága mezőzáhi erdélyi jellegű magyarfajta tenyésztéséből 14 darab 4—9 éves számfeletti tenyésztésre alkalmas

tehen

és 10 darab három éves

üsző eladó.

Értekezhetni Gönczi Mihály gazdaságtisztel Mező-Záh. (668.)

ELADÓ BIRTOK.

Haláleset miatt a néhai

Báró Löwenthal Károly Szászpénteki Kolozsmegyében fekvő 1364 katasterholdas tagosított birtok jutányos árban

ELADÓ.

Bővebb felvilágosítást ad Nehay Lipót Szászpéntek u. p. Teke. (676.)

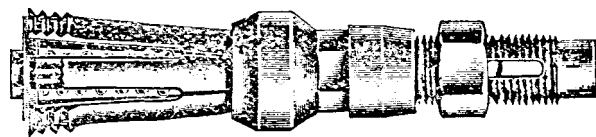
Megbecsülhetetlen!

Elpusztíthatatlan!

Tüzsöves kazánokhoz.

Kazántulajdonosoknak
nélkülözhetetlen

Vízcsöves kazánokhoz.

a Lantai-féle szab. csőtisztító

minden fáradság nélkül eltávolítja a vízcsövekről a korom és kőlerakódásokat anélkül, hogy az illető falakat megsértené.

Használata 25% szénmegtakarítással jár. — Tehát beszerzése a legrövidebb idő alatt megtérül.

Kapható a „HAZAI CSÖTISZTÍTÓ ÉS GÉPKELLÉKGYÁR R.-T.“

Nélkülözhetetlen!

BUDAPEST, gyár-iroda: VI., Lehel-utca 23.

Nélkülözhetetlen!

Kizárólag vasúti

mozdonyokhoz.

(667.)

Olcsó árak, kedvező fizetési feltételek.	A jelenkor legtekélyesebb és legjobb motor cséplőkészletei.	1893., 1894., 1895., 1896., 1897., 1898. évben 42 első díjjal kitüntetve.	Teljes jóállás.
	<p>Eddig több mint 500 készlet van működésben kitűnő sikerrel.</p>	<p>Az „Erdélyi gazdasági egyesület“ által Kolozsvártt rendezett kiállításon megtekinthetők és üzemből láthatók legújabb szerkezetű szabadalmazott teljesen szikramentes motor-cséplő-készleteink kettős tisztítóval, árpatoklászoló és legcélszerűbb löhere-hüvelyezéssel, valamint egyéb gazdasági gépeink.</p> <p>ELSŐ PROSZNICI GÉP és GŐMOTOR GYÁR, Wichterle F. (632.) Magyarországi vezérképviselő: Kállai Lajos.</p> <p>— Budapest, VI. Gyár-utca 50. sz. —</p> <p>Cimekkel, Erdélyben, hol motoraink évek óta kitűnően működnek szívesen szolgálhatunk.</p>	

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Budapest, V., Mária Valéria-utca 10. (Thonet udvar)

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület

ugyis mint a

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége

erkölcsi támogatásával.

Alakult: 1900

Biztosítéki alap:

Kormány hozzájárulása	400,000 kor
Alapítványok és üzletrészekben	1,200,000 kor.
Összesen:	1.600,000 kor.

BIZTOSÍTÁSOKAT ELFOGAD TŰZ- ÉS JÉGKÁR ELLEN.

Az üzlet eredményében biztosított tagok a díjarányban részesülnek. Biztosítási ajánlatokat elfogad közvetlenül a központ vagy a képviselők közvetítésével. Felvilágosítással és nyomtatványokkal minden irányban készséggel szolgál

(498.)

az igazgatóság.

A „Kéve kötéi“

a 20-ik században a számító gazdának nélkülözhetetlen segédeszközzé vált, mert nemcsak olcsóbb, de még időt is takaríthatunk meg vele!

géparatás mellett, ha marokrakóval aratunk és a gabonát a Bellán-féle kévekötelekbe kötözzük, 32% aratási költség megtakarítás érhető el a kévekötelet-aratógép munkájával szemben, mert a fenti kéveköteleknek használata 78%-al olcsóbb, mint a kévekötelet-aratógéphez szükséges manilla zsineg. De nagy a megtakarítás a kézi aratásnál is, mert a Bellán-féle kötelek 85%-al olcsóbbak a zsúpkötőknél és 97%-al olcsóbbak a gabonából csavart kötéknél. Csak az a gazda használ tehát mai napság még zsúpp vagy gabonakötőket, a ki a Bellán-féle köteleket nem ismeri, vagy nem számol a költségekkel. A számok ugyanis, melyek e tárgyban kiadott prospectusomban minutiosus gondnal és a gyakorlatnak is teljesen megfelelőleg állítatik össze, — fényesen bizonyítják a fentebbi állítást és kéveköteleim fölényét. (673.)

Tessék prospektust és árjegyzéket kérni.

Kimerítő árjegyzéket dohányzsinag és az összes gazdasági kötélárúkról u. m. istrángok, kötőfékek, rudalókötelek, zsákok és ponyvákrol (háziipari készítményekrol is) készséggel és ingyen küld, nagyobb megrendeléseknél jutányos ajánlatot tesz.

BELLÁN MÁTYÁS

kender- és kötéláru ipartelepe BACS-CSÉB.

Fischer Lipót

kemigráfiai műintézete

Budapest

Kossuth Lajos-utca 15. sz.

Klisék

mindennemű nyomtatvány képes illusztrált kiállítására a legjutányosabb árakon vállaltatnak és a legtekélyesebben készíttetnek el. Vidéki megrendelések is pontosan eszkozültetnek.

(415.)

Láng és Lovass

gépolaaj és gépszir-gyára

BUDAPEST, V. Váci-ut 140.

(602.)

Ajánlja legjobb minőségű

gépolaaj,
hengerolaaj,
gépszir gyártmányait.

Megrendelések közvetlenül az „Erdélyi Gazdasági Egyesület“ védnöksége alatti állandó gazdasági gépkiállítás igazgatóságához Kolozsvárt, intézendők.

Hirdetés.

Modern gazda

cséplőgarnituráját (646)

Continental-Excelsior

hajtószijjal

látja el, mely nedvességnek, melegnek, pornak egyaránt ellentáll.

Megrendeléseket felvesz az „ÁLLANDÓ GAZDASÁGI GÉPKIÁLLITÁS“, Kolozsvárt.

Kishirdetések felvételnek (minden héten csütörtök délig): a Kiadóhivatalnál, Kolozsvárt, Deák Ferencz-u.: 13. sz. emelet.

Előre fizetendő

KIS HIRDETÉSEK.

Levélbeli tudakozódásokra felvilágosítást ad a kiadóhivatal, ha a szükséges válasz levélbélyeg mellékeltek.

Ezen rovatban minden 20 cm., vagy ennél kisebb területű — 50 szóig terjedő — hirdetés egyszeri közlése 1 koronába kerül. Egész évi (52-szeri) közlés ára: 48 korona mely évnegyedenként, vagy havonként is fizethető. A hirdetés legkönnyebben megrendelhető utalványlapon, melyre a szöveg is felírható. A jelzett mennyiségen felül minden szó 4 fillér vagy minden cm. 5 fillér. Tudakozódásoknál csak a kishirdetések számára kell hivatkozni. Támpéldány csak egy küldetik!

Alkalmazást keresők:

Gazdatiszti állást keres vagy ideiglenes munkát is elfogad igen ügyes gyakorlati gazda. Czime 336. szám alatt megtudható a kiadóhivatalban.

Kovácsnak ajánkozik teljesen képzett gyári kovácssegéd uradalmakba. Czime 336. szám alatt megtudható a kiadóhivatalban.

Egy kitűnő bizonyítványokkal ellátott, földmives iskolát végzett fiatal ember, ki mint ispán működött, egy nagyobb gazdaságban, ispáni állást keres. Czime: **Verzár Ödön**, Mikeháza u. p. Deés. (680)

Különfélék.

B. Bak Lajos Ö csász. és kir. Fensége Klotild főhercegnő udvari szállítója és az arany koronás kereszt birtokosa műbutor és épület asztalos munkák és parquette gyári üzlete Kolozsvárt. Alapított: 1869. (463.)

GERGELY ANDRÁS

épület, diszmű bádgos és takaréktűzhely-készítő Kolozsvárt, Wesselényi M. utca 26. Költségleíranyzatok és árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek. Tisztelettel Gergely András. (471.)

Simonffi István mezőgazdasági gépgyára, vas- és fémöntődéje Kolozsvárt, Kultordautca 48. sz. Telefon 85. sz. — Kivánatra árjegyzék és költség-számítás bérmentve küldetik. (464.)

Fejős kisborjas BIVALAK

napi 6-8 liter tejjel, 120 frtért darabonként eladók Csontos Miklósnál, Vargyastanyán u. p. Mező-Záh Keresek megvételre 400-600 hold birtokot vasúthoz közel. (677.)

(543.)

Öt darab igen szépen fejlett félvér frieslandi tenyészkos

(friest raczka) eladó;

ugyanott két darab használt, de jó Baker rendszerű rosta is eladó. Felvilágosítással szolgál M.-Némethi gazdaság u. p. Déva. (675.)

DROGUERIA.

BURGER FRIGYES

KOLOZSVAR, Főtér.

Gyógyszerek, kószerek, betegápoláshoz szükséges mindennemű kellékek, illatszerek, pipere-czikkek dús (358.) raktára.

Hantz Sándor

könyvkötő.

Ezelőtt Hantz György társa, Kolozsvárt, Jókai-utca 2. szám.

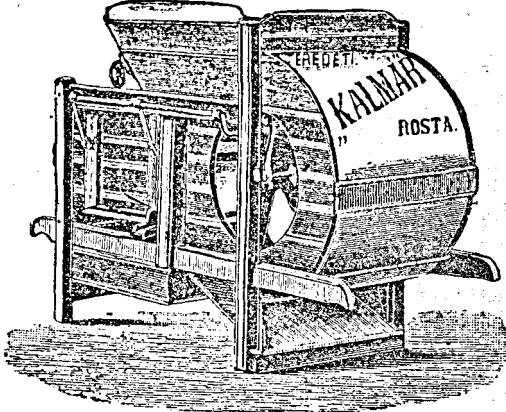
E szaknához tartozó munkákat versenyt felülmúló izléssel tartósan és olcsó árért készítenek. Fizetések fél vagy egész évi elszámolásra történhetnek. (555.)

A czimre kérem vigyázni

Hogyan tud a magyar gazda évi kiadásainak egy részénél 30-40 százalékot megtakarítani?

Azt megtudhatja a Kalmár Zs. utóda hódmezővásárhelyi cég különleges terménytisztító, gép és rosta árjegyzékéből, a melyet fenti cég bárkinek kérésére ingyen és bérmentve küld meg.

Legolcsóbbak, legjobbak az eredeti „Kalmár-rosták”, a melyeket gyakorlatba vételük után minden vevő megdicsér és elismerésben részesíti azoknak sok oldalu jó tulajdonságait, valamint a termények tisztításánál elért fényes eredményt

A kolozsvári állandó kiállításon

megtékinthetők.

Az eredeti „Kalmár-rostát”

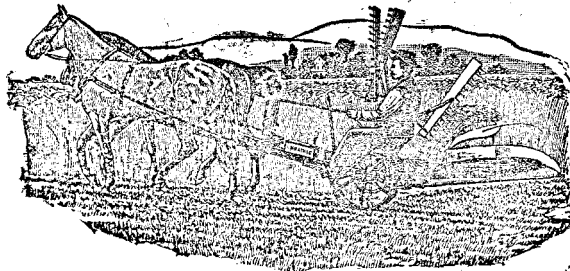
a magyar korona országainak összes vasuti és folyamhajtási állomásaira bérmentve küldöm meg s így az árjegyzékben foglalt rostáim árai mindenkor a t. vevőim által megjelölt vasut- vagy hajó állomásra elszállítva értendők, minden utófelszámítás nélkül.

Ügynököket és viszontelárusítókat nem alkalmazok, a rendelvények egyedül a vevő fél megkeresésére intézettek el.

Egyedüli elárusító hely a termelő üzlet

Kalmár Zs. utóda Hódmező-Vásárhelyen, a hol minden beérkező megrendelést pontossággal intézek el (650.)

KALMÁR ZS. UTÓDA.

ÚJ GABONARATÓGÉP „Handy”

munkában könnyen kezelhető, 25-50%-al csekélyebb vonóerőt igényel, mint mások, emellett tartósabb, mint az amerikaiak.

Hollingsworth

és angló-amerikai lógereblyék, kettősműködésű szénaforgatók ismert legjobb kivitelben

UMRATH és TÁRSA

mezőgazdasági gépgyárosoknál BUDAPEST, V., Váczi-körut 60.

KASSANTAL

aranyozó-üzlete

Kolozsvárt, Deák Ferencz-utca 14. szám.

Aranyozó műhelyében készít uj képereteket tükörkereteket, consolokat, szalon-asztalt, függönytartókat. Min denféle aranyozott butorokat elvállal jutányos árban felelősség mellett.

Régi keretek aranyozását jutányos árban.

Továbbá templomi aranyozásokat uj oltár készítését rajz szerint. Régi oltárok újbóli aranyozását a legjobb csiszolt arannyal

jutányos árban, felelősség mellett elvállal.

Oltár gyertyatartókat, feszületeket jó, tiszta és tartós arannyal, aranyozásért felelősséget vállalok.

Pontos kiszolgálás! (522.)

Legjobb és legolcsóbb a

Conrad és Társa-fele

uj szabadalmazott

permetező-készülék

a szőlőmoly, valamint minden más növényi féreg és peronospora ki-pusztítására.

Ezen készülék a legkönnyebben kezelhető és a legkitűnőbb a maga nemében. Kicsiny alakja, valamint czélszerű szerkezete lehetővé teszi, a legsűrűbb lomb alatt elrejtett rovarok megsemmisítését is és pedig egy alkalmas rovarméreg használatával.

A készülék megtöltése és kezelése következőképpen történik:

A balkéz négy ujjá mellékelt rajz szerint — olyképen illeszkedik a készülék fogantyújához, hogy az egész tenyér és a hüvelykujj a tartányt tartja; most a készülék légszivattyúját lecsavarjuk és a folyadékot a nyílott nyíláson betöltjük, a tartányban egy kis tért üresen hagyva. Ezek után a szivattyút ismét

becsavarjuk és — két ujjal — 10-12 teljes szivattyúhúzással a levegőt a tartányban megsűrítjük. Használatkor a készüléket tartó kéz hüvelykujjával a szelepbillentyüt tetszés szerinti időközökben lenyomjuk, miáltal a szét-szóródó folyadékot a legfinomabb permete alakjában állítjuk elő

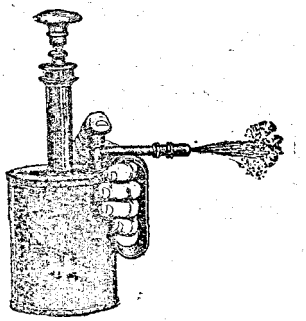
A levegőnyomás csökkenésekor néhány teljes szivattyúhúzás ismét elegendő a készülék további működésére.

A készülék ára vörösréz lemezből 6 korona.

Növény-praeeparatum (rovarméreg) vízben szappanszerűen könnyen oldó, körülb. 6000 szőlő-virágoknak elegendő, darabonként 65 fillér.

Ezen jutányos ár mindenkinek, sőt a kis szőlőbirtokosnak is lehetővé teszi, hogy több ily készüléket beszerezhessen.

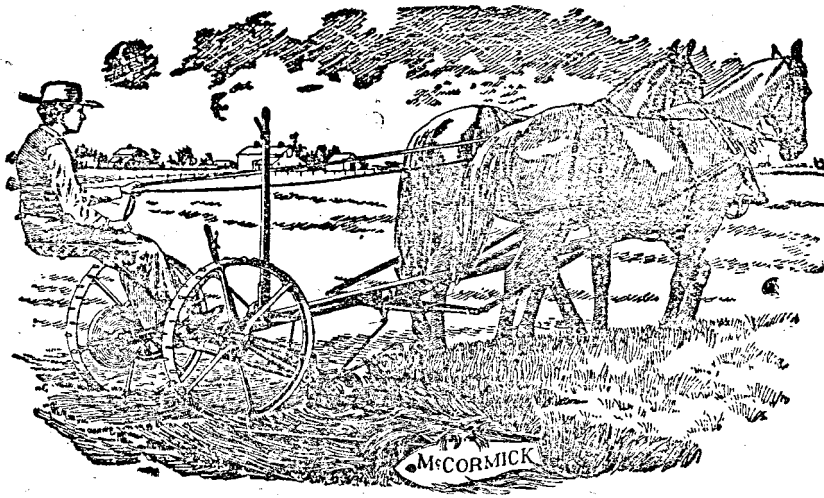
Megrendeléseket átvész az E. G. E. állandó gépkiállítása is, mely azt közvetíti. (609.)

Mc Cormick Harvesting Machine Company

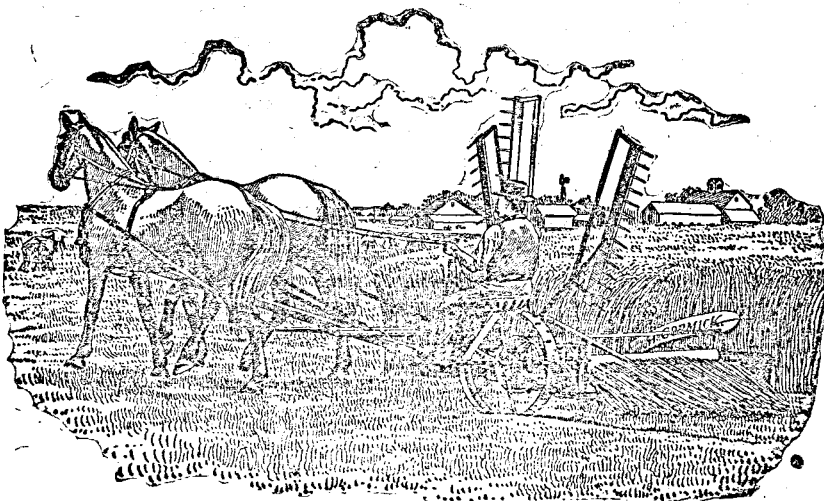
Chicagói aratógépgyár.

A legnagyobb kitüntetések

aratógépek és kévekötőfonalért.

Minden versenyen első.
Kitünő minőség, bámulatos
munka.

Iroda és raktár:
BUDAPEST, V. Váci-út 30. szám.

William J. Stillman

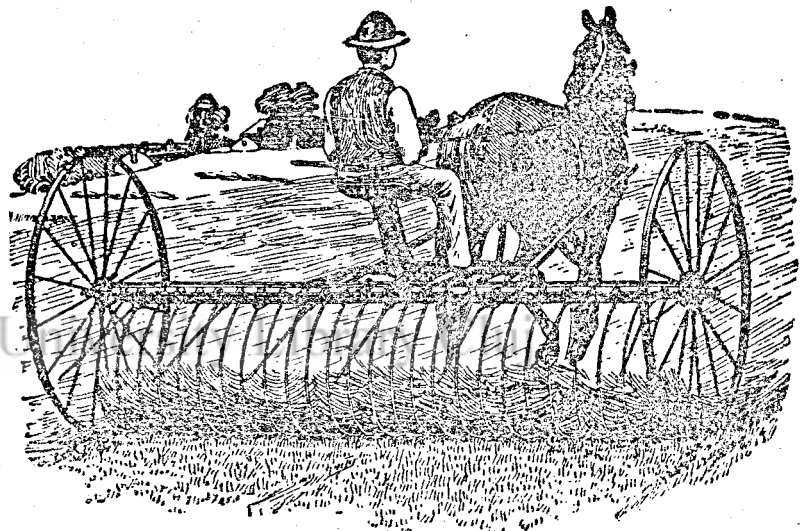
igazgató.

(408.)

A Grand-Prix-val

és

arany érmekkel kitüntetve
Párisban az 1900. évi
világkiállításon.

A kolozsvári gazdasági gépkiállításon
1900-ban diszoklevelet nyert.

Ne rendeljen gépet vagy kévekötő-
fonalat, mielőtt a

Mc Cormick-féle gépeket

látta s azok árát megtudta.

